

SLOVENSKI NAROD

Članke vsaki dan popoldne izvenredno udeležijo in praznika. — Inerati do 80 petiti vrst a Din 2, do 100 vrst a Din 2.50, od 100 do 300 vrst a Din 3, večji inserati petiti vrst a Din 4.— Popust po dogovoru, inseratni davek posebej. — Slovenski Narod velja nesečno v Jugoslaviji Din 12.—, za uvozništvo Din 25.—, Rokopisi se ne vračajo.

UREDNIŠTVO IN UPRAVNIŠTVO
LJUBLJANA, Knašjeva ulica št. 5
Telefon: 31-22, 31-23, 31-24, 31-25 in 31-26

Podružnice: MARIBOR, Grajski trg št. 7 — NOVO MESTO, Ljubljanska cesta, telefon št. 26 — CELJE, celjsko uredništvo: Strosmayerjeva ulica 1, telefon št. 65; podružnica uprave: Kocenova ul. 2, telefon št. 190 — JESENICE: Ob kolodvoru 101. SLOVENJI GRADEC, Slomškov trg 5. — Poštna hranilnica v Ljubljani št. 10.351

Patriarh Miron Cristea umrl

Predsednik rumunske vlade patriarh Miron Cristea je podlegel na francoski rivieri, kamor je šel iskat zdravja, v 61. letu starosti pljučnici

CANNES, 7. marca. Snoči je umrl v villi Fregatte v Cannesu predsednik rumunske vlade patriarh Miron Cristea. Podlegel je pljučnici. Na francosko riviero je prišel 24. februarja v spremstvu svojega nečaka episkopa Emilijana ter šefa svojega kabineta prof. dr. Baltaceana. Pokojni patriarh je nameraval ostati v Cannesu dva meseca, kolikor mu je rumunski kralj dovolil dopusta, med potovanjem pa se je patriarh prehladil. Od snoči ob 18. je bil v agoniji, ob 21.25 pa je izdihnil v rokah svojega nečaka, episkopa Emilijana.

Dr. Miron Cristea se je rodil 18. julija 1. 1868 kot sin kmetijskih staršev v Toplici Romani na Sedmograškem. Gimnazijo je absolviral v Nasaudu, nato pa je študiral v Sibinju teologijo, a naravne vede, antropologijo in literaturo na univerzi v Budimpešti, kjer je 1. 1895 promoviral za doktorja filozofije. Univerza v Černovicah ga je pozneje še imenovala za doktorja teologije. Že na univerzi je začel Cristea publicistično delovati in se zavzemati za interese svojih rumunskih rojakov, ki so jih ma-

džarske oblasti na Sedmograškem hudo zatirale. Skupaj z nedavno umrlim politikom Oktavianom Gogo je 1. 1907 ustanovil politični list »Nasa dečela«, ki se je ostro in odločno boril za narodne pravice sedmograških Rumunov.

Leta 1909 je postal mitropolitni kancelar in še istega leta episkop v Caransebeču. Kmalu nato je ustanovil list »Lumina«, ki je širil kulturo in narodno zavest med Rumuni. Kot karansebeški episkop je 1. decembra 1. 1918 v Alba Juliji prečital deklaracijo o priključitvi Sedmograške Rumuniji in jo na čelu posebne delegacije izročil rumunskemu kralju Ferdinandu I. v Bukarešti.

Kasneje je bil imenovan za prvega mitropolita in je kot tak pokazal izredno delavnost. Ustanovil je novo teološko fakulteto, pet novih episkopij in več semenišč. V sporazumu s carigradskim patriarhom je reformiral julijanski koledar, 1. 1925 pa je bil izvoljen za patriarha rumunske pravoslavne cerkve.

Po smrti kralja Ferdinanda je postal 20. julija 1. 1927 član novo ustanovljenega regentskega sveta, ki je bil po povratku kra-

lja Karola II. v domovino razpuščen. Po padcu Gogove vlade v februarju 1. 1938 mu je kralj poveril sestavo nacionalne vlade in je prevzel ministrsko predsedstvo.

Dne 30. marca 1. 1938 je podal Cristea ostavko svoje vlade z motivacijo, da je izvršila svoje glavno nalogo, ustvaritev nove avtoritativne ustave. Na kraljevo prošnjo je patriarh še nadalje ostal na čelu vlade, ki je bila v zadnjih mesecih večkrat presnovana. Lani v maju je patriarh potoval v Varšavo, kjer je bil prisrčno sprejet in kjer je bilo prav na njegovo pobudo še bolj poglobljeno rumunsko-poljsko prijateljstvo.

Pokojnik je bil markantna osebnost, mož širokega političnega obzora in razgledanosti ter ga bo rumunski narod zlasti v sedanjih težkih in nemirnih časih zelo pogrešal.

Calinescu novi predsednik rumunske vlade

BUKAREŠTA, 7. marca. i. Notranji minister Calinescu je bil snoči imenovan za novega predsednika rumunske vlade.

General Miaja predsednik republikanske vlade

Glavni cilj nove vlade narodne obrambe je sklenitev častnega miru

Madrid, 7. marca AA. Snoči je bilo objavljeno po radiu, da je bila sestavljena vlada narodne obrambe pod predsedstvom generala Miaja.

Nova vlada je sestavljena takole: predsednik vlade general Miaja, minister za zunanje zadeve Berteiro, minister za narodno obrambo polkovnik Casado, minister za notranje zadeve Carilo, i. minister za pravosodje San Andres, minister za finance in gospodarstvo Marin, minister za prosveto Jose del Rio in minister za promet Val.

Novi predsednik vlade Miaja je imel o priliki prevzema oblasti govor, v katerem je dejal, da ne more biti govora o državnem prevratu. Ker prava vlada ne obstoja več, je cilj njegove vlade doseči časten mir. Ljudstvo želi mir čimprej.

Kako je prišlo do prevrata

Madrid, 7. marca AA. (Havas) Ob 19.30 je bil objavljen komuniké, ki pravi, da je imel svet narodne obrambe sejo, na kateri so razpravljali o novem položaju. Svet je sklenil vzdrževati red in varnost z vsemi sredstvi, ki so na razpolago. Rešitev države in časten mir so glavni cilji sveta narodne obrambe. Njegov pokret je predvsem napreren proti komunistični premoči in osebemu režimu Negrina.

Kakor vse kaže, republikanska javnost noče, da bi prišlo do novih porazov, tem manj, ker so se pogojili za nadaljnjo borbo po padcu Katalonije poslalsi. Soglasnost voditeljev vojske, politikov in delavskih organizacij je dovela do zbiranja ljudi okoli polkovnika Casada in bivšega podpredsednika parlamenta Bastiera, ki je zelo ugleden član socialistične stranke. Vojaštvo je prevzelo vodstvo države, da reši deželo pred paniko, ki ji je pretela po vojaškem porazu. Pokret se je začel v času, ko sta centralna in južna Španija ostali brez zveze z Negrinov vlado. Že dolgo se je širilo tajno geslo »Vsak na svoje mesto, zaradi neodvisnosti Španije«. Vlada se ni dovolj brigala za novi pokret, ko pa je izgubila svojo legalno osnovo po ostavki Azane, je nameravala viadati s pomočjo šefov katalonske vojske, ki so prišli v centralno Španijo. V novem pokretu so zelo različni elementi, vojaški, poveljniki, predstavniki političnih strank in raznih drugih organizacij kakor svobodnih zidarjev itd. Svet narodne obrambe bo predvsem skušal doseči časten mir z generalom Francmom.

Casadov proglas

Madrid, 7. marca. AA. (Reuter). Polkovnik Casado je izdal proglas »Spancem v jarkih«, v katerem zahteva mir, ki bo zavaroval neodvisnost Španije. Le od Špancev samih je odvisno, ali bodo znali rešiti se iz težkega položaja ter se opredeliti za plodno svobodo ali suženjstvo, za mir v korist Španije ali za vojno v korist norega imperializma. Španci ne bodo odložili orožja, dokler ne bodo dobili jamstva za mir brez maščevanja.

Položaj v Madridu

Madrid, 7. marca AA. Življenje v mestu se razvija normalno. Prebivalci Madrida so zadovoljni, ker se je začelo razčiščevanje položaja. Meščani hodijo mirno po ulicah in vršijo svoje posle. Polkovnik Casado je ukrenil vse potrebno, da poslušajo uradi normalno. Poslopje, v katerem je uprava policije, straži vojaštvo. Vodstvo policije

so prevzeli častniki. Ker je objavljeno obredno stanje, je zbiranje po ulicah prepovedano. Pred poslopjem komunistične stranke so postavljene straže, ki ne puste vanj nikogar razen funkcionarjev stranke. V Madridu se ne ve, kakšno je stanje v Cartageni.

Republikanska mornarica pokorna novi vladi

Alžir, 7. marca i. Republikanska brodogradnja, ki šteje 11 enot, med njimi križarke »Cervantes«, »Libertad« in »Mendez Nunez« je včeraj zapustilo španske vode in odplulo proti francoski obali. Domnevajo, da se bo brodogradnja zatekla v Bizerto, kjer ga bodo najbrž razorobili.

Madrid, 7. marca AA. Union-radio objavlja, da je poveljnik republikanske mornarice postal polkovnik Casado brzojavko, v kateri pravi, da se bo mornarica pokorila njegovim odredbam. Sam polkovnik Casado je izjavil, da so vse letalske edince poslale poročila, da se bodo pokorile novemu vodji narodne obrambe.

Negrinova vlada pobegnila v Francijo

Toulouse, 7. marca. z. Kake pol ure po pristanku letala, s katerim sta pribežala včeraj iz Madrida na letališče pri Toulouse dr. Negrin in Del Vayo, je pristalo drugo letalo v katerem so bili štirje ministri bivše Negrinove vlade in več višjih uradnikov in tajnikov.

Povratak španskih beguncev iz Francije

Pariz, 7. marca AA. Na snočnem sestanku zunanega ministra Bonnetta s predstavnikom Francove Španije Quinonesom de Leon je bilo govora v glavnem o repatriaciji španskih beguncev. Število beguncev, ki jim bo dovoljena vrnitev, se bo zvišalo, čim dobi Francova vlada potrebne podatke. Kar se tiče agremena za nacionalističnega veleposlanika v Parizu Leguerica, ga bo Bonnet izdal takoj po svojem današnjem sprejemu pri predsedniku republike Lebrunu.

Nezgoda novega papeža Pija XII.

Rim, 7. marca. z. V inozemskem tisku je bila objavljena vest, da se je papež Pij XII. ponesrečil. Po informacijah iz avteničnega vira je novi papež v soboto, ko se je vračal iz Sikstinske kapele, nerodno stopil in padel na stopnicah, ki vodijo iz kapele v sosedno dvorano. Pri padcu je udaril z desnim komolcem ob tla. Zdravnik je ugotovil nenevarno kontuzijo na komolcu.

Južna Afrika ne da svojih kolonij

London, 7. marca. AA. Dopisnik »Daily Maila« poroča iz Capetowna, da je general Smits izjavil, da bo Južna Afrika preje šla v vojno, nego bi vrnila Nemčiji prejšnjo Jugozapadno Afriko. Južnoafriški vojni minister je izjavil dopisniku istega lista, da Južnoafriška unija ne more vrniti te kolonije Nemčiji iz strateških razlogov. Prav tako ni mogoče vrniti Nemčiji Tanganjiko.

Kompromisni predlogi velikega muftija

Arabci pristajajo na omejeno židovsko naseljevanje v Palestini, če se proglasi za neodvisno arabsko državo

Kairo, 7. marca. V Podtajnik v finančnem ministrstvu Amin Osman paša, ki je znan kot uspešen posredovalec med Anglijo in Egiptom, je v soboto odgovoril v Bejrutu, da se sestane z velikim muftijem iz Jeruzalema. Zvedelo se je, da je velik mufti poslal egiptskemu državnemu podtajniku protipredloge, ki naj bi jih izročil angleški vlad in ki naj bi omogočili kompromisno rešitev vprašaja, s katerimi se bavi palestinska konferenca. Po teh predlogih bi bili Arabci pripravljeni pristati na omejeno židovsko naseljevanje v Palestini, če se proglasi kot neodvisna

arabska država in če se omeji prodaja zemljišč na četrtino vse palestinske površine.

London, 7. marca. br. Palestinska konferenca se razvija še vedno z velikimi težavami. Zidje vztrajajo slej ko prej na svojem stališču, da angleški predlogi glede ureditve palestinskega problema zanje niso sprejemljivi. Včeraj so imeli angleški in arabski delegati daljšo sejo, na kateri so razpravljali o angleških predlogih in arabskih protipredlogih, zvečer pa so se sestali židovski in angleški delegati.

Napetost v severni Afriki

Obširni obrambni ukrepi ob libijsko-tuniški meji

Rim, 7. marca. v. Šef italijanskega generalnega štaba, maršal Badoglio, ki se je vrnil s svojega inspekcijskega potovanja po Libiji, je ministrskemu predsedniku Mussoliniju podrobno poročal o organizaciji obrambe ob zapadni libijski meji. Utrditveni libijsko-tuniške meje je bila potrebna zaradi francoskih vojaških ukrepov v Tunisu. Tudi londonski »Evening Standard« se bavi z vojaškimi ukrepi v severni Afriki na podlagi Bonnetovih izjav ter objavlja nekatere zanimive podrobnosti. Kakor

trdi angleški list, je francoska vlada izdala nove odredbe za naglo mobilizacijo vojaških rezerv v severni Afriki in za koncentracijo maroških, alžirskih in zapadnoafriških čet na libijski meji. Vse to spravlja tudi v zvezo s sedanjim potovanjem francoskega rezidenta v Maroku generala Noguesa po severni Afriki, ki je po svojih razgovorih z zastopniki vlade v Parizu, na inspekciji ob tuniško-libijski meji z nalogo, da izvrši koordinacijo vseh francoskih severnoafriških vojnih sil.

Veliko razburjenje v Indiji zaradi Gandhijeve gladovne stavke

Bombay, 7. marca. AA. Povsod v Indiji je zavladalo veliko razburjenje zaradi Gandhijevega sklepa, da bo stradal vse do pristajanja na predlagane reforme. V mnogih krajih so bila protestna zborovanja in ponekod so nastale tudi demonstracije proti maharadži in njegovi vladi. Vlade v Bombayu, Madrasu, Biharu in osrednjem Sindu so brzojavno prošle indijskega podkralja za posredovanje, da bi ostal Gandhi pri življenju in se napravil konec »neljudski vladi« radžkotkega maharadže. Splošno mislijo, da bo maharadža odstopil.

Vodja parlamentarne opozicije Desaj je

včeraj obiskal v New Delhiju indijskega podkralja lorda Wellingtona, ki je po zadnjih poročilih ustregel prošnjam raznih indijskih vlad in sklenil posredovati, da se poravnava spor med Gandhijem in radžkotkim maharadžem. Mislijo, da obstoja možnost kompromisa, čeprav je mnogo odvisno od Gandhijevega zdravlja.

London, 7. marca v. Kakor poročajo iz New Delhija, je indijski podkralj lord Wellington pričel posredovati med Gandhijem in maharadžem v Radžkotu. Prišel bo tudi pogajanja s kongresno stranko o poravnavi nastalega spora.

Manevri angleške vojne mornarice

Gibraltar, 7. marca. br. Velike vojne vaje angleške domovinskega in sredozemskega vojnega brodogoja so bile za nekaj dni prekinjene. Obe brodogoji sta danes spet odpluli iz gibraltarske luke na Atlantski ocean. Drugi del vojnih vaj bo trajal do prihodnjega petka.

Madžarske ovacije za Brodija

Budimpešta, 7. marca. i. Brodi, prvi predsednik avtonomne podkarpatske vlade, je prišel v nedeljo v Užhorod, kjer so ga Madžari sprejeli z ovacijami. Brodi ni na pozdrave odgovoril, temveč je izjavil, da se želi za nekaj časa umakniti iz političnega življenja.

Pogreb žrtv nesreče nemškega letala

Nica, 7. marca. z. Izmed 11 žrtv nesreče nemškega letala »Dalus« v Alpah severno od Nice je bilo mogoče identificirati dve in sicer pilota in opozovalca. Včeraj so žrtve pokopali v Nici. V ponesrečenem letalu, ki je letelo kot civilno letalo in so ga pogrešali od 24. februarja, je bilo 10 nemških letalskih oficirjev. Našli so namreč kovinaste znake ob zgoznenih truplih, kakršne nosijo nemški letalski oficirji. V truplu letala so našli nepoškodovane tudi spise o Zidih, ki so se izselili iz Nemčije v Španijo. Najbrže je Francova armada zasledila te spise, ko je zasedla Barcelono. Namenjeni so bili v Nemčijo, kjer bi jih potrebovali pri polzedovanju o židovski imigraciji v Španiji.

Politični obzornik

„Misel in delo“

Februarska številka »Misi in dela« je pravkar izšla. Ima to-le vsebino: Članek: Slovaška avtonomija v teoriji in praksi (Slovenicus). — O načrtu zakona o službenem razmerju (dr. Stojan Bajč). — Obzornik: Med novim in starim ravnotežjem sil (dr. Branko Vrčon). — Notranje-politični pregled (Verko). — Ob dvajsetletnici naše drame (tr). — Kulturna gibanja v Beogradu (S. B.). — Silvio Crespi: Alta difesa d'Italia in guerra ed a Versailles (L. C.). — Jožef Reiser: Zgodovina drž. tehn. šole (A. Z.). — Biblioteka »politika i društva«. Beograd (S. B.). — Odmevi naše jubilejne publikacije »Ob dvajsetletnici Jugoslavije«. — Dokumenti: Program nemške narodnosocialistične delavske stranke. — Kulturna in socialna revija »Misel in delo« je mesečnik in stane na leto 60 din. Dolžnost vsakega naprednega inteligenta je, da je naročnik te revije, ki jo izdaja Tisk jugoslov. naprednih akademskih starešin »Nasta« v Ljubljani.

Autoriteta in disciplina

Omladinski kulturno-politični list »Naša misel«, katerega 5. letošnja številka je pravkar izšla, je objavil uvodnik, ki zasuži, da z njim seznanimo širšo našo javnost. V članku se poudarja, da mora vsak pokret imeti svoje vodstvo, to vodstvo mora imeti avtoriteto, člani pokreta pa morajo biti disciplinirani. Članek govori nato o razmerah v naprednem taboru in izvaja: »Pri naprednih in liberalnih političnih gibanjih se pojavi problem vodstva čisto tudi takrat, kadar imajo v svoji sredini najmočnejše osebnosti. Vzrok tiči v miselnosti naprednih množic in v liberalnih osnovah njih vsakršnega združenja in delovanja. Dopustnost neomejene kritike, ki često ne ostane v zdravih in objektivnih mejah, je pri naprednih političnih pokretih često zmanjšala marsikatero resnično avtoriteto in povzročila nediscipliniranost, ki mnogokrat ni ostala brez škodljivih posledic. Ta, včasih več kot demokracijska svoboda je privzgojila nagnjenje zanikati vodstvo, kar stopnjujejo še nasprotniki s tendenčnim in načrtnim napadi na predstavnike naprednih političnih ali kulturnih gibanj, čemur napredne množice često nekritično podlegajo. Danes se povsod prakticira kot najuspešnejše propagandno sredstvo za idejo čim pogostejši stik širokih slojev s predstavniki te ideje... Iz tega sledi težka odgovornost in težak voditeljev položaj. Temu položaju je voditelj dorezal samo v najtesnejši povezanosti s svojimi idejnimi pristasi. Popularnost voditelja pomeni korist za idejo, kakor pomeni njegova osvojenost škodo za njo. Za voditeljevo popularnost so dolžni skrbeti v prvi vrsti njegovi somišljeniki, pa tudi sam. Iz tega sledi nujna potreba, da vsak voditelj razširi krog svojih neposrednih stikov do največje možne mere. Vprašanju vodstva, avtoritete in discipline bomo morali v interesu programa posvetiti več pozornosti, kakor smo jo doslej. Predstavnikom našega kulturnega in političnega življenja bo treba ne glede na liberalni duh, ki preveva naše napredno življenje, priznati in zagotoviti močnejši položaj, kakor bodo iz tega sledile tudi zanje večje dolžnosti. — Zadnji čas je že, da se je o tem važnem vprašanju že vendar enkrat začela razprava. Ne bomo smeli dopuščati, da bi lahko svobodno izrekli obsojdo o naših vodilnih predstavnikih vsak pritepeni politični analfabet, ne da bi pri tem ne našel na enodušen odpor in energično zavrnitev vse napredne in nacionalne javnosti!

Načrt zakona

o nadstropni lastnini

Beograd, 7. marca. p. Akcijski odbor beogradske intelektualce, ki je bil ustanovljen z nalogo, da bi pripravil načrt zakona o nadstropni lastnini, je sestavil omenjeni zakonski načrt. Včeraj so ga zastopniki odbora predložili ministrskemu predsedniku Cvetkoviću in pravosodnemu ministru Režiću.

Red sv. Save za bolgarskega finančnega ministra

Sofija, 7. marca. Včeraj dopoldne je jugoslovenski poslanik Momčilo Jurin obiskal bolgarskega finančnega ministra Dobri Božinova ter mu pri tej priliki predložil red sv. Save I. stopnje.

Holandska vlada bo utrdila svoje meje

London, 7. marca. br. Reuter poroča iz Haaga, da je holandska vlada sklenila utrditi vse svoje meje.

Smrtne obsodbe zaradi vohunstva

Toulouse, 7. marca. br. Vojno sodišče je obsodilo nekoga francoskega častnika zaradi špijonaže na smrt. Obsodba je bila izvršena danes.

Ourth, 7. marca. Beograd 10, Paris 11.07, London 20.645, New York 440.25, Bruselj 74.075, Milan 23.15, Amsterdam 233.70, Berlin 176.65, Praga 15.06, Varšava 84, Bukarešta 8.37.

Gripa v Ljubljani popušča

Pri tej bolezni moramo biti previdni že ob prvih pojavih

Ljubljana, 7. marca. Tudi nas je dosegel val epidemije gripe. Toda Ljubljana je zdaj že prestala najhujšo nevarnost bolezni, ki je začela popuščati. V Ljubljani se je precej razširila že pred petimi tedni, nedavno je pa bilo število obolelih največje, nakar je začelo precej naglo nazadovati. Kljub temu je še vedno precej ljudi bolnih. Letošnja epidemija gripe je zahtevala mnogo žrtve in tudi pri nas je bila umrljivost precej visoka.

Gripa je sinonim za špansko, ki se je 1.1918 razširila po vsem svetu iz Španije in je zahtevala toliko življenj kakor vseh kuga. Umrljivost za gripo znaša sicer samo 0,1-0,8%, a bolezen je zelo nalezljiva ter se silno naglo širi; zaradi izredno številnih obolelih pa narasla precej tudi število smrtnih primerov. Umrljivost za gripo tudi ni vedno enaka. Kako nevarna bolezen je gripa, nam najbolj kaže primer epidemije te bolezni decembra in januarja na Angleškem. Obbolelo je okrog milijon ljudi. Umrljivost je bila izredno visoka, saj je umrlo 200.000 ljudi! Umrljivost je torej znašala celo 20% in je bila doslej najvišja.

Zadnje čase je gripa razširjena zlasti na Gorenjskem in zato so bili tudi prepovedani obiski bolnikov na Gorniku, da bi kdo ne zanesel bolezni v zdravilišče. Gripa je jetičnim posebno nevarna, ker po nji v najboljsem primeru, ko jo bolnik preneha, zelo oslabi organizem.

V mnogih primerih se tudi rekonvalescentov loti po prestani gripi tuberkuloza. Med boleznijo navadno tudi zelo oslabi srce in se dolgo po bolezni čuti posledice. Posledica gripe je tudi živčna razdraženost. Gripa je zelo zavrta bolezen, ker se bolnika radi loti pljučnica ako ni dovolj pazljiv. Nastanejo pa lahko tudi še mnoge

druge komplikacije, kakor n. pr. vnetje srednjega ušesa.

Bolezni torej ne smemo omalovaževati in v solah bi bili potrebni prav tako strogi zdravstveni ukrepi, kakor v primerih obolenj za škrlatno. Priporočljivo bi pa tudi bilo, da bi imeli odrasli, ko obole, več ozira do zdravih. Mnogi se radi kažejo junaške, obole, ter raznašajo bolezenske klice med zdrave ljudi. Kužijo zrak po kinematografih, gledališčih, na tramvaju in na cestah kihajo s posebno vneto drugim v obraz.

Previdni bi morali biti že ob prvih pojavih bolezni, ki se pogosto začne z »nedoiznim« naohodom. Bolezen navadno najhujša glavobol z vročico, bolečine v kostnih členkih, cloveka se loti nerazpoloženo, mlahavo, peko ga oči in ima nemirno spanje. Nekatere tudi začne najprej peči v grlu. Včasih je bolezen zvezana tudi z motnjami v prebavi.

Mnogi ljudje se ne obračajo na zdravniška, ko obole za gripo, in ker se tudi sami ne zdrave ali se zdrave napačno, se jim bolezen poslabša ali nastanejo komplikacije. Bolnik bi moral ostati vsaj doma, če se že ne obrne na zdravniška. Zdravljenje je lahko, če se začne zdraviti, čim se pojavi bolezen. Najbolje je inhaliranje, močna sredstva za potenje brez dovoljenja zdravniškega pa lahko postanejo nevarna, zlasti, če imaš slabo srce.

Zdaj je najnevarnejši čas za obolenja, ker se vreme naglo spreminja in ker je spomladanski organizem navadno oslabilen, zlasti, če se nisi pozimi dovolj gibal in ne izrazil lepega solnčnega vremena. Gripa torej ne omalovažuje in ne pozabite, da je v tej zimski zahtevala tudi v Ljubljani mnogo žrtve!

Lep slovanski večer v Trbovljah

Tako dobro obiskane prireditve trboveljski Sokol v svojem domu še ni imel

Trbovlje, 6. marca. Slovanski večer, ki ga je priredilo tukajšnje sokolsko društvo v soboto zvečer kot uvod v proslavo 30letnice svojega delovanja, je bil v resnici elitna prireditev. Številni gostje, ki so prihajali iz vseh krajev Zasavja, Ljubljane, Celja, škoške Loke in drugih krajev, so bili že takoj ob vstopu v tukajšnji Sokolski dom očarani nad izredno okusno okrasitvijo notranjih prostorov. Z doma je vohala velika državna trobojnica, veža pa je bila okrašena s slovanskimi zastavami in zelenjem, dočim je bila mala dvorana okusno okrašena s slovanskimi zastavami in sokolskimi monogrami, raz stop pa so viseli s trobojnicami prepleteni vendi.

V veliki dvorani so se slovanske barve kar prevlele druga v drugo. Na stenah so bili znaki za 30letnico Sokola, vmes na olnih pa lepi nageljski v narodnem slogu. Tudi oder je bil ves v slovanskih zastavah in draperijah v slogu bosanskih čilimov.

Trboveljski Sokol v svoji dvorani še ni imel nobene prireditve, ki bi bila posebej v takem številu kakor sobotni slovanski večer. Poleg številnih domačinov so se te jubilejne prireditve udeležili Sokoli iz Celja, Vojnika, Rimskega toplice, Zidanega mosta, Brezice, Hrastnika, Zagorja, Litije in Ljubljane.

Jugoslovenskočeskoslovaška liga v Ljubljani je poslala svojo zastavopico v lepi čisti narodni noši, župno upravo pa so zastopali podstarosta župe br. Cepin, župna načelnica s. Grudnova, br. Grobelnik in še nekaj članov župne uprave.

V Trbovljah se ni bilo zbranih toliko narodnih noš kakor ta večer. Narodne noše in krojaši so v dvorani stvorili najprej srešnje sliko. Narodnih noš je bilo preko 50 in so zastopale Gorenjsko, Savinjsko, Goriško, Kras in Trst, Vipavsko, Ziljsko, Hrvaško, Slavonijo, Bosno, Dalmacijo, Bitolj, Kresovo, Moravsko, Češko, Rusijo in tako dalje.

Sporod se je začel s slovansko himno »Hej Slovane, kateri je sledil govor prosvetarja hr. Pahorja, ki je izpovedal vero Sokolov v slovansko misel. Trideset let je

to misel gojil trboveljski Sokol, zato tudi kot jubilejno prireditev prireja slovanski večer, da pokaže in manifestira svojo voljo, da bo tudi v bodoče ostal na poti vseslovanske ideje. Slovanska misel, katere nosilec je sokolstvo, je v zadnjih stoletjih doživela mnogo zmag, a tudi mnogo porazov. Teh porazov so krivi naši neprijatelji, ki se z vsemi sredstvi bore proti vzhajajočemu in porajajočemu se mlademu slovanskemu rodu. Krivi pa smo teh porazov tudi Slovani sami zaradi svoje nesloge. Ker neprijatelje slovanske ideje je poznamo, ostajamo njeni verniki in gremo svojo pot.

Za slavnostnim govorom, ki je bil nagrajen z navdušenim odobravanjem, je sokolski salonski orkester odigral po eno češko, rusko in jugoslovansko skladbo, nato pa je naš trboveljski »Zvon« moglo zadonel in zapel po eno bolgarsko, rusko in jugoslovansko narodno pesem. Kakor so orkestralne točke sprožile navdušenje vse dvorane, tako je tudi zborovska pesem vzbudila najgloblja čustva zbranih množice za slovansko idejo.

Po koncertnem programu se je razvila prijetna zabava s plesom, ki je bil odprt s kraljevim kolom, ki ga je vodil starosta društva br. Jesih Adolc z gospo županjo Klenovskovo.

Navdušenje za prelepe slovanske plesne se je stopnjevalo pri vsakem kolu, zlasti pri seljančici in devojčinem klu, posebno zanimanje pa je vzbudila češka beseda, ki je bila plesana čustveno, toda elegantno in temperamentno. Vse plesalke češke besede so bile v narodnih nošah, kar je dalo plesu še posebno pestrost in slikovitost.

Slovanski večer trboveljskega Sokola je bil torej prireditev, ki ni zadovoljila le Sokola samega kot prireditelja in jubilarja, marveč tudi vse udeležence tako iz Trbovelj, kakor tudi vse številne goste, ki so se lahko prepričali, da so Trbovelj kraj, kjer se ne kopije samo črni diamant, marveč da se v Trbovljah najde tudi prijetne zabave, zlasti pa da je v rudarskih Trbovljah mnogo src, ki bijejo za veliko vseslovansko misel.

To in on iz Kamnika

Predpust je minil — Severni tečaj — Kamniški Sokol Poravnani spor in drugo

Kamnik, 6. marca. Zadnji čas se o Kamniku kaj malo piše. Pripisovati moramo to deloma pustnemu razpoloženju, deloma pa postnemu nerazpoloženju, ki je iz prejšnjega sledilo. Opiševati vse to bi bilo skoraj nerodno, bralcem bi bilo morda všeč, nikakor pa ne tistim, ki se jih tiče. Če ugotovimo na splošno, da je bilo v pustnih dneh tako veselo, da se je veselje zaletelo še tja v post, da so vsi predpustni plesi prav dobro odrezali in da je bil večerni pustni korzo zelo pester, bo dovolj. No, nekaj je treba še reči o tem: razigrane volje smo bili vsi — na čelu z našim županom — tako, da nas niso motile niti mnogostevilne črne zastave, pa tudi postni čas ne. Nič hudala; bo mo po poznejše večjo pokoro delati.

Sicer pa se je zadnje čase v Kamniku zgodilo tudi več resnih stvari. Servirni tečaj, ki ga je priredilo gostilniško združenje, je bil po času, načinu in obliki prirejen tako, da se je zaključil v splošno zadovoljstvo. Zadovoljni so bili prireditelji, udeleženci in kar je tudi važno — povabljeni ob zaključku tečaja, ki se kar niso mogli raziti.

Razgibala je Kamnik posebno izredna skupščina sokolskega društva, pri kateri je šlo za izvolitev nove uprave, ki naj bi se krepko lotila že započete akcije za zgradbo sokolskega doma. Jasno je, da se uprava s starostjo br. Francem Staretom zaveda važnosti, pa tudi težavnosti nalog, ki jo čakajo in da bo šla na delo z onim članom, kot jo stvar zasluži. Za to jamči tudi gradbeni odsek z br. Tonetom Knaflčičem na čelu. Vsi vemo, da se v teh razmerah Sokol ne more razmahniti kakor bi bilo treba in da sedanja talovodnica od daleč ne odgovarja, ne po svojem obsegu in ne po logi sokolskim zahtevam. Le naprej!

Pred dnevi se je končalo poravnani skoraj enoletni spor med občino in kamniško industrijo, ki ji je bila naložena občutna tro-

šarina, katere industrija ni bila voljna plačati, češ da se z njo v posameznih občinah ustvarjajo zelo neenaki pogoji za razvoj. Uredila se je stvar zdaj tako, da industrija plača občini pavšalno vsoto 90.000 din za leto 1938-39 ter isti znesek za prihodnje proračunske leto. S tem so bržkone vsi zadovoljni, saj odpadajo za naprej večni spori in pritombe, občini pa sitno delo. Vprašanje umestnosti takega obdavčenja ostane seveda odprto.

V nedeljo 26. februarja je v Kamniku zborovala gasilska župa. Skupščina, ki je sicer potekala običajno, se je razvila pri debati o tombolah, ki jih gasilci vneto in očitno z uspehom prirejujejo. Gre za vrstni red, pa tudi za kraj; okoliške čete hodijo h kamniški gasilski četi, pri kateri je tombola že tradicija, v zelje. Kot kamniško zanimivost, naj omenimo še, da je bilo v občinskem proračunu dotočenih za Sokola 500 din, kateri znesek pa je občina nazvala »Liri«, ker je bila pridna.

Iz Slovenjgradca

— Prešernova proslava. V nedeljo zvečer je priredila ženska podružnica CMD v Slovenjgradcu v Sokolskem domu proslavo 30letnice smrti našega največjega pesnika dr. Franceta Prešerna. Proslavo je otvorila z globoko zajetim govorom predsednica ga. ing. Puppisova, nakar so sledile recitacije, deklamacije, klavirske točke in petje. Vse točke so bile izvajane brezhibno in so sodelujoči bili deležni toplega aplavza. Obisk je bil zadovoljiv, vendar pa bi ta proslava zaslužila večjo pozornost našega občinstva.

Veliko nagradno streljanje. V nedeljo 19. t. m. prirediteljski odsek slovenjgradskega Sokolskega društva veliko sobno nagradno streljanje za prvenstvo poedincev in ekip koroškega sokolskega okrožja. Za prvenstvo poedincev je razpisal 10 krasnih nagrad ter lahko tekmujejo tudi ne-

člani. Pri ekipnem prvenstvu pa lahko sodelujejo edino ekipe edinic iz koroškega okrožja, ki pa morajo šteti najmanj po 6 članov. Za ekipno prvenstvo je daroval br. predsednik koroškega okrožja Ivan Rojnik krasen srebrni pokal. Tekmovanje poedincev se prične ob desetih dopoldne, ekipno tekmovanje pa ob 13. po tekmovalno bo v Sokolskem domu svečana razglasitev rezultatov in razdelitev daril. Na ta zanimiva tekmovanja opozarjamo že danes vse bratske edince, ki naj takoj pošljejo svoje prijave na načelnika strelskega odseka v Slovenjgradcu. Nagrade so razstavljene v izložbi g. Ivana Rojnika v Slovenjgradcu.

— Plemenite geste. Na Kurentovem večeru je pestra skupina kmetic nabrala za revno sokolsko dečo 700 din. Istotako je bilo nabranih ob priliki smrti nepozabnega br. Mira Veljaka namestu venca 350 din za naš Sokolski dom.

Izplačila »Fenixa«

Ljubljana, 7. marca. Ko je propadla ta zavarovalnica, ki kljub svojemu imenu ne budi upanja, da bi kdaj vstala iz pepela kakor pišč feniks, je bilo prizadetih predvsem mnogo revnih ljudi. Mnogi so plačevali že desetletja lepe prispevke, do svojih starih let, ko jim ni ostalo več mnogo življenja, in razočaranje je bilo dovolj bridko. Da jim bodo izplačali vplačane prispevke, je bila samo slaba tolažba, če zato, ker so jim prvič izplačali le 45% vplačanih prispevkov, seveda brez obresti.

Druge polovice vsote doslej še niso prejeli. Izplačevali so jim lani poleti. Nekatere imajo tudi potrdilo centralne iz Beograda, da bodo prejeli denar, kolikor jim ga zavarovalnica še dolguje. Posebno težko čakajo na izplačilo vpokojenci in nekateri so se tudi zadolžili na račun denarja, ki ga tako dolgo ne dobe. Centrala se izgovarja, da zadeva še vedno ni urejena med našo državo in Češko-Slovaško ter da je zastala pri finančnem ministru. Prizadeti ljudje upajo, da bo vprašanje izplačevanja pri »Fenixu« kmalu rešeno, saj je minilo že nad pol leta, odkar so prejeli prvi obrok, ter mislijo, da za to ni treba leto dni časa, ko gre zgolj za formalnosti.

Gluhonemi na grobu svojega dobrotnika

Ljubljana, 7. marca. Naši javnosti so iz dnevnega časopisa že znani propagandni nastopi Društva gluhonemih v Ljubljani. Z nastopi po vseh večjih krajih Slovenije je Društvo gluhonemih dovolj jasno pokazalo koristnost izobraževanja gluhonemih mladine po zavodih ter svoje zmožnosti za praktično življenje. Povsod so imeli nabito polno dvorane in povsod so dosegli veliko razumevanja. Javnost je spoznala, da se gluhonemi ne uče po zavodih kretanja, temveč živga govora. Prav tako važno je bilo novo spoznanje, da se gluhonemi usposobe na zavodih za samostojno preživljanje. Namen vseh teh nastopov je bil, doseči pri oblasteh povečanje ljubljanske gluhonemice.

Za svoj zadnji nastop si je Društvo gluhonemih izbralo Ribnico. V dvorani »Pri Cenu« bodo nastopili v soboto 11. marca ob 8. uri zvečer ter v nedeljo 12. t. m. ob 3. uri popoldne. Na programu je predavanje iz življenja gluhonemih. Predaval bo znani ljubljanski tiskar br. Ciril Sitar, sam iz vrst sodelujočih. Sledila bo revija poklicev, ki jih gluhonemi zavzemajo v življenju ter dve enodejanki. Pred vsakim nastopom bo spregovoril nekaj besed o največjem dobrotniku gluhonemih v Sloveniji pokojnem dekanu Holzapfju znani zgodovinar sedanjih ribniški dekan g. Anton Skubic. Gluhoonemi igralci bodo na odru nastopili z živim govorom in ne, kakor si morda marsikdo misli, s kretanjimi. Ta nastop bo torej za ribniško dolino nekaj povsem novega. Prireditve se bo vršila pod vodstvom svojčasnega dolgoletnega sodrškega učitelja g. Vinka Rupnika.

Ribnica je za gluhoneme v Sloveniji posebna važnost, ker je tu deloval njihov največji dobrotnik pokojni dekan Ignacij Holzapfel. Na ribniškem pokopališču je tudi ta plemeniti mož pokopan. Ignacij Holzapfel je omogočil s svojim volilom zidavo ljubljanske gluhoonemice in prav zato čutijo gluhoonemi dolžnost, da se mu za to poklonijo na grobu ter pokažejo javnosti sadove njegove plemenite geste. V nedeljo po maši se bodo vsi gluhoonemi poklonili na njegovem grobu.

Kakor v vseh ostalih krajih, pričakujejo gluhoonemi od prebivalstva v ribniški dolini, da bodo polnočestno obiskali njihovo prireditev in spoznali plemenitost moža, ki je deloval v njihovi sredi.

Češka komedija na šentjakobskem odru

Ljubljana, 7. marca. V povojni češki dramski književnosti se mnogo ustvarja; iščejo se nove smeri od vsega, kar se je preživelo. Čehi so veliki, samostojni in drzni eksperimentatorji, ki ne hodijo po zastarelih poteh temveč skušajo svojim delom dati izraz nečesa novega in zanimivega. V češki dramski literaturi se je oglasilo nekaj imen, ki so kmalu postala zvenela in jih danes pritevamo v vrsto najboljših odrskih stvaritev. Emilia Vacheta najnovejša komedija »Peč« predstavlja za ljubljansko gledališko občinstvo zanimivo novost.

Nobenega dvoma ni, da je svetovna vojna tudi izven območja fronte, torej v ozadju porazno vplivala na moralne in socialne prilike družbenega življenja. Vacheta nam v svoji komediji »Peč« prikazuje eno epizodo, kakršnih se je dogajalo med vojno na tisoče. Zdi se, da snov komedije ni plod avtorjeve domišljije temveč resnični doživljaj, ki ga je pisatelj morda sam doživel kot avstrijski vojak v ruskem ujetništvu. Vacheta je iz sveta presadil na oder košček pravega življenja, postavil je pred nas žive figure iz krvi in mesa, ki delujejo tako, kakor jim velevala življenje in ne v pisateljevo domišljijo preoblene odrske lutke. »Peč« ni komedija, s kakršno nas zalagajo zapadni pisatelji, ki skušajo s čisto teatralnimi sredstvi spraviti občinstvo v dobro voljo. Zato imajo te komedije le enodnevni uspeh in ne zapuščajo v gledalca globljega vtisa. Vacheta pa si občinstva osvaja polagoma, dejanje se razvija logično in pisatelj ne pripravlja nepriakovanih presenečenj, zato je uspeh trajen.

Upričitev te komedije na šentjakobskem odru očitovala skrbno priprav-

ljenost tako glede notranje, kakor tudi zunanje režije. K sodelovanju so bile pritegnjene stare, preizkušene moči odra, ki so s svojo lepo igro pripomogle tej komediji do lepega uspeha. Glavna vloga je v rokah ge. Bucarjeve, ki se nam je že v letošnji sezoni kot »Vdova Rošlinska« predstavlila kot igralka, ki razpolaga s celim registrom pristaniškega čustva. Oživljati je morala težko vlogo Marie in reči moramo, da ta njena odrska tvorba v ničemer ne zaostaja za stvaritvami, ki jih zmora prava igralska umetnost. Vojnega ujetnika Adamca je podal g. Petrak življenjsko prepričevalno in plastično. Izkazal se je z lepim, naravnim nastopom in inteligentno igro. Marčnega moža je igral g. Lavrič. Videti je bilo, da je umel pronicati v značaj preprostega ukrajinskega kmeta, ki ga je podal res svojevrsno. Odkleni komik šentjakobkega odra nas je tudi to pot presenetil. Mednarja Čučka je podal g. Novak, ki je iz razmeroma neznatne vloge napravil sijajen karakteren lik. Zelo slikoviti so bili prizori, kjer so nastopala živahna ukrajinska dekleta v svojih pestrih nošah.

Delo je zrežiral g. Gaj odlično. V reševanju zunanje režijske problemov je ustvaril vsebinsko primerno realistično okolje, ki izdatno pripomore komediji do prave veljave.

Vinski sejem v Ljutomeru

Ljutomer, 6. marca. Na kvaterni torek 28. februarja se je vršil običajni vinski sejem in vinska razstava v Ljutomeru, ki sta se krasno obnesla. Ob 9. uri je bila otvoritev razstave, kateri so prisostvovali zastopniki naših oblastev, mnogi vinogradniki, kupci in gosti. Po otvoritvi razstave se je vršilo zborovanje vinogradnikov, na katerem so se obdelala temeljitja najvažnejša in najbolj pereča vprašanja za obstoj vinorej. Obravnavale so se minimalne mezde vinčarjev, možnost izvoza našega vina v druge države, poraba vina v naši državi, osnovanje zadružne vinske kleti v Ljutomeru, dobava cenejše galice na podlagi carne prostega uvoza in drugih držav, o obnovi vinogradov s pomočjo brezobrestnega posojila, ki naj bo lažje dosegljivo in o bodoči akciji za prodajo svežega grozdja. Kot najvažnejša zadeva je stala v ospredju zahteva po zadružni kleti.

Na vinskem sejmu pa je ves čas od otvoritve do zaključka množica obiskovalcev poskušala izredno dobre vzorce vin, ki jih je bilo nad 200 na izbero. Splošna sodba je bila, da tako dobrih vin v taki množini še tudi v Ljutomeru ni bilo.

Prodalo se je tudi do 600 hl vina po ceni od 5 do 7 din. Kupci so bili le domači trgovci in gostilničarji iz Slovenije, ki so nakupovali vino za potrebo domačega konzuma. Za lepi uspeh smo hvalečni vsem, ki so pripomogli kakorkoli k tej prireditvi.

Iz Celja

— c Koncert Glasbene Matice ljubljanske. V Celju bo v ponedeljek 13. t. m. zvečer ob četrti na 9. v veliki dvorani Celjskega doma koncert Glasbene Matice ljubljanske. 9 let že ni bilo Matičnega zbora v Celju in tokrat pride pod vodstvom ravnatelja Poliča v Celje celotni zbor, nad 100 članov. Koncertni spored ima 4 dele. V I. delu zapoje zbor nekaj skladb starejših naših avtorjev, II. del je solonastop koncertne pevke gđ. Poljanarjeve, ki bo zapela 3 samospeve ge. Mirce Sancinove, priklavljujo gospa avtorica sama. III. del obsega Lajčeve mešane zборе, IV. del pa je posvečen jugoslovanski narodni pesmi. Vodstvo koncerta ima v rokah ravnatelj Polič. Vstopnice se že dobe v knjigarni Gorčar v Celju, zunanji posetniki jih lahko naroče pismenim potom.

— Rešite javne nameščenice in upokojence propadaj! Celjska »Nova Doba« objavlja: Vprašanje izboljšanja gmojnega položaja javnih nameščenic in upokojencev je nujno potrebno takojšnje ureditve. Porast draginje je ta stan tako strašno prizadel, da se moramo s skrbjo vprašati, kam bo to vodilo in kakšna naj bo javna uprava, ako nameščenice in upokojenci nimata najskromnejše možnosti za življenje. Sedaj se razpravlja novi državni proračun, ki naj za dobo enega leta zakonito uredi vse državno gospodarstvo tako v pogledu dohodkov kakor tudi v pogledu izdatkov. Nameščenici in upokojenci, ki jim je bilo že pred 11. decembrom 1938 svečano dano zagotovilo, da bodo skoraj dosegli zboljšanje svojega položaja, sedaj to upravičeno pričakujejo. Gospodje pošla imajo sedaj ugodno priliko, da pripomorejo k pravični rešitvi tega vprašanja.

— c Ljubljanska opera bo gostovala drevi v celjskem gledališču in uprizorila Verdijevo opero »Trubadur«. Opozarjamo, da se bo pričela predstava že ob 19.30. Predstava je za abonma.

— c V celjski bolnici sta umrli v nedeljo 63-letna preužitkarica Elizabeta Kokova iz Smartnega ob Paki in 32-letna frizerka Marija Pirnatova iz Laškega.

Naše gledališče

DRAMA
Začetek ob 20. uri
Torek, 7. marca: zaprto
Sreda, 8. marca: Prevara. Red Sreda
Četrtek, 9. marca: Upniki — na plan! Red Četrtek
Petek, 10. marca: zaprto
Sobota, 11. marca: ob 15. uri: Hlapci. Izven. Znižane cene. Ob 20. uri: Kaj je resnica. Premiera. Premierski abonma

Nov Pirandello na odru naše drame. V režiji g. Cirila Debeve bo v soboto v drami premiera Pirandellove drame »Kaj je resnica«. Avtor je našemu gledališkemu občinstvu znan, pred leti smo igrali njegovo »Sestero oseb iz avtorja«, ki je imela takrat zelo lep uspeh. Premiera »Kaj je resnica« bo v soboto za Premierski abonma.

OPERA
Začetek ob 20 uri
Torek, 7. marca: zaprto, (generalka)
Sreda, 8. marca: Boheme. Gostovanje Anite Mezetove. Izven
Četrtek, 9. marca: Štirje grobljani. Premiera. Premierski abonma

Današnje gostovanje ljubljanske opere v Celju odpada zaradi obolevnosti dveh glavnih vlog. Dan prihodnjega gostovanja bomo javili.

Opozarjamo vas na jutrišnje gostovanje sopranistke Anite Mezetove, članice bovske operne. Anita Mezetova je prvostopna pevka in tudi igralka. Nastopila bo v vlogi Mimi v Puccinijevi »La Boheme«. Ostale vloge bodo peli gospodična Hejčanova, ga. Španova, g. Banovec, Primožič, Petrovič, Zupan, Rus in Skabar. Dirigent: kapelnik štrifot. Predstava bo izven abonmaja.

Premiera Wolf-Ferrarijeve komične opere »Štirje grobljani« v režiji režiserja Primožiča in pod taktirko dr. Svare, bo v četrtek dne 9. t. m. za premierski abonma. Izmed Wolf-Ferrarijevih del se »Štirje grobljani« v zadnjem času največ pojoo. Vsebinska dela je posmeta po znani Goldonijevi komediji. Prva izvedba je bila leta 1906. v Monakovem. Premiera bo za premierski abonma.

Beležnica

KOLENDAR

Danes: Torek, 7. marca katoličani: Tomaž Akvinski

DANASNJE PRIREDITVE

Kino Matica: Kavčuk
Kino Sloga: Potujoči narod
Kino Union: Mozart
Kino Moste: Vihar
Prirodoslovno društvo predavanje g. I. Branca »Ob stoletnici fotografije« ob 18.15 v mineraloški predavalnici univerze
Predavanje dr. ing. Karla Křivaneca »Českoslovaške ceste« ob 20.15 v dvorani Avto-kluba

DEZURNE LEKARNE

Danes: Dr. Kmet, Tyrševa cesta 43, Trnkoczy ded., Mestni trg 4 in Ustar, Selenburgova ulica 7.

Ozpod sita

Na ljubljanski pustni korzo smo k sreči že pozabili. Nobeno pojasnilo ni moglo oteti te velike senzacije pozabi. Ker se pa smemo vsaj tolažiti, da bomo dočakali še en pust in priredili morda še en pustni korzo, bi bilo dobro, da bi že prej mislili na to. Kdor hoče prirediti pustni korzo, mora vedeti, kaj je to in kako se take reči prireja. Ni treba, da bi hodili gledat pustni korzo v Nico. To bi bilo predragotno in tak korzo za nas tudi preimteniti.

Kaj bi hodili daleč po svetu, ko pa imamo doma dovolj prilike poučiti se o tem, kaj je pustni korzo in kako mora biti prirejen. Tistemu ali tistim, ki bi morda hoteli prihodnje leto osrečiti Ljubljano zopet s pustnim korzom, polagoma na srce, naj gredo v Litijo ali pa še bolje v Ribnico vprašat, kakšen bodi pustni korzo. Ribničani vedo to še prav posebno dobro in njihov pustni korzo je vsako leto nekaj posebnega. Letošnji je bil natavost sijajen po svoji originalnosti.

Snežne razmere

Poročilo tujskoprometnih zvez v Ljubljani in Mariboru, SPD in JZSS

z dne 7. III. 1939
Rateče-Planica 870 m: 0, oblačno, 20 cm snega, južen, skakalnice uporabne
Planica-Slatina 950 m: 0, oblačno, 30 cm snega, južen
Peč-Petelinjek 1440 m: 0, oblačno, osojno 35 cm snega, južen
Pokljuka: 0, oblačno, 55 cm snega, osre-njen
Dom na Komni 1520 m: —3, oblačno, 145 cm snega, pršič
Dom na Voglu 1540 m: —4, oblačno, 140 cm snega, pršič
Dom na Kravcu 1700 m: —4, oblačno, 15 cm pršiča, 60 cm podlage
Velika planina 1558 m: —3, oblačno, 10 cm pršiča, 40 cm podlage
6. III. 1939
Možirska koza: —5, oblačno, 60 cm snega, pršič
Koča pod Kopo 1877 m: —4, delno oblačno, 16 cm pršiča, 40 cm podlage
Peča 1654 m: —2, delno oblačno, 10 cm pršič, 50 cm podlage

Iz Kranja

— Kvalifikacijski turnir šahovskega kluba je končan. Turnir je bil razdeljen na dve skupini in sicer v A skupino, kjer je bilo treba doseči vsaj 5 in pol točke za nadaljnjo igranje za prvenstvo kluba. V tej skupini so dosegli minimum gg. Pavlica, Vidgar, Grčman, Zerjal, Rus M., Prah L., Djordjevič in Tajnik. V B skupini so se plasirali v vsaj 5 točkami gg. Sušter, Kosar, Engelman, ing. Skopal, Možina, Kos in Franko. Vsi ti bodo igrali s prvenstvenimi igrač g. dr. Gabrovškem, ing. Povodnom, Martelancem in Singerjem za prvenstvo kluba. Za naslov prvaka se bo vnela prav zanimiva borba, kajti vsi udeleženci so prav dobri šahisti. Prvak bo prejel tudi lepo darilo, ki je že razstavljeno v izložbi juvelirja g. Rangusa.

— Prešernov večer priredi Ljudska univerza v četrtek 9. t. m. ob pol 21. uri v veliki dvorani Narodnega doma. Sodelujejo odlični naši kulturni delavci, sokolski mešani in moški zbor, recitatorji itd. O Prešernu in njegovem delu bo govoril g. dr. Slodnjak, Kranju dobro znani predavatelj. Naša domačinka operna pevka gđ. Vera Majdičeva, ki se je s polnim razumevanjem odzvala vabilu, bo pela Prešern-Vilharjevo: »Nezakonska mati« in »Ukaz

Kmetško nadaljevalna šola v Križevcih

Prvi letnik te šole je bil zaključen z lepim uspehom

Gojenci prvega letnika kmečko nadaljevalne šole v Križevcih. V sredini banski svetnik g. Krošelj, na levi upravitelj šole g. Jože Križman, na desni učitelj g. Vilko Kolar

Križevci, 6. marca. V petek je bil svedčano zaključen prvi letnik kmečko nadaljevalne šole v Križevcih pri Ljutomeru. Ta šola je za Križevce življenjskega pomena, saj je kraj po polnoma agrarnega značaja in leži nekako sredi rodovitnega Murskega polja. Kmetijstvo je glavna pridobitna panoga prebivalstva. Baš to kmetijstvo z vsemi podrejenimi panogami mora dandanes slediti naglenu razvoju gospodarstva sploh. Da pa bo naš kmet mogel temu razvoju slediti, je potrebna izobrazba, s katero bo kmet zboljšal svoj pridelek in s katero bo tudi svojo ljubljeno zemljo obdeloval. Ljubzen do zemlje in do grude naj bo se tako velika in tako globoka, ne zadostuje, biti mora še um, da bo ta zemlja tako obdelana, da bo nudila čim več in da ne bo izžrpana. To je glavni smoter današnjega kmetijstva. Zemlja mora rediti kmeta in ves narod, kajti le takrat bo imel kmet od zemlje koristi in mu ne bo treba stradati kruha in pošiljati sinov v mesto in tovarne.

Racionalno izkoriščati zemljo in se poglabiti ljubzen do zemlje in preprečevati beg z grud je naloga kmetijskih nadaljevalnih šol, ki so odine šole za širše sloje naših dorasajočih kmetijskih sinov. Tem kmetijskim sinovom, ki bodo nekoč gospodarili na posestvih, ki leže tako blizu državnih mej, je treba dati vsaj osnovne pojme sodobnega kmetijskega gospodarstva, da bodo nekoč in tudi že sedaj začeli gospodariti po pravih in težnjah umnega gospodarstva.

Pravila je kraljica, ki se danes večkrat rabi in sicer: »Najprej mora orati glava, potem šele plug!« Z drugimi besedami povedano: najprej treba dobro premisliti, presoditi in preudariti vse delo, bodisi na polju, travniku, v sadovnjaku ali vinogradu, potem šele pričeti z delom!

Tega cilja se dobro zavedajo kmečko nadaljevalne šole, ki imajo nalogo zorniti nove svede brazde umnega gospodarstva na staro njivo kmetijske konservativnosti in s tem dvigniti naš kmetički stan na ono višino, ki je za tako agrarno državo, kakršna je naša, potrebna.

Z dvigom kmetijske produktivnosti ter tudi s kvalitativnim dvigom naših pro-

duktov se bo naše kmečko gospodarstvo lahko uvrstilo v niz onih držav, ki so že napravile temeljit reformo na polju kmetijstva. Dokler se bomo pa držali zastarih metod ne smemo pričakovati zboljšanja cen kmetijskih produktov in tudi ne povečanja našega izvoza v inozemstvo.

Kmečko nadaljevalne šole so v zadnjih letih žele že lepe uspehe. Sporedno z gospodinjstvi nadaljevalnimi šolami, ki vzgajajo naša dekleta v dobre in varne gospodinjke, skrbne matere in zveste družice možem, so te šole preobrazile marsikatero vas v duhu sodobnega gospodarstva in gospodinjstva.

V Križevcih pri Ljutomeru se je letos vpisalo v šolo 40 gojencev, kar je rekordno število za naš kraj. Malone vsi, ki so šli v oboro, so vztrajali do konca in sledili rednim in izrednim predavanjem z veliko pozornostjo in z zanimanjem. Redna predavateljica voditelj g. Križman Jože in učitelj g. Kolar Vilko ter izredni predavatelji g. Ašič Maks, kaplan, zdravnik g. dr. Lebar in sreski kmetijski referent g. Lepovec so nudili gojencem vse, kar dandanes rabi umni gospodar pri svojem delu. Skupno je bilo 100 ur rednih predavanj in 11 ur izrednih predavanj. Ekskurzije in demonstracije v svrhu praktičnega spoznavanja in utrjevanja teoretične snovi je bilo 15. Najvažnejša je bila ekskurzija v Maribor, Ruše, Peče in Radvanje, kjer so gojenci spoznali umetna gnoljila in vzorna posestva in umno gospodarstvo.

Ob zaključku je šolo inspiciral inšpektor banske uprave svetnik g. Krošelj, ki se je o delovanju šole zelo pohvalno izrazil. Prisostvoval je tudi zaključku in imel ob tej priliki lep govor, ki je napravil zelo globok vtis na vse navzoče. Zaključku so prisostvovali vsi odborniki šole z g. županom Vavpotcem in banskim svetnikom g. Stuhcem na čelu.

Občina, kakor tudi razne druge gospodarske ustanove in Križevcih so delovanje šole zelo podprle in tudi pripomogle k lepemu napredku. Prihodnje leto bo drugi letnik kmečko nadaljevalne šole in če bodo na razpolago tudi sredstva, se gospodinjstvo nadaljevalna šola, tako da bodo deležni vzgoje kmetički fantje in dekleta. —Vik—

Ljudstvo se je zadovoljno razšlo. Goštom pa je bila prirejena v Sokolskem domu zakuska. Ob navzočnosti domačinov je v prijetnem razpoloženju minil čas do odhoda večernega vlaka v Ljubljano.

Sokolska kreditna zadruga v Radovljici

Kranj, 6. marca. V Radovljici se je vršil v Sokolskem domu 2. redni letni občni zbor SKZ, ki je pokazal, da se ta gospodarska ustanova Sokolov na Gorenjskem prav lepo razvija. Uspešno začeto delo na gospodarski osamosvojitvi je obrodilo že v kratkem času prav lepe sadove. Le žal, da se članstvo ne oklene še bolj svoje zadruge, ki bi uspevala še lepše, če bi pristopilo v članstvo več bratov in sester in če bi članstvo z vlogami podprlo zadrugino delovanje. Na vsak način je treba v današnjih časih podpreti zadrugo, ki ima namen s sokolskim denarjem podpirati sokolsko delovanje, omogočiti zgradbo sokolskih domov tudi v krajih, kjer bi jih ne mogli zgraditi z lastnimi sredstvi niti v vrsti let. Namen zadruge pa je tudi, da podpira sokolsko članstvo. Idealna misel pod geslom »Sokol za Sokola« mora iti skozi vse vrste članstva od najmlajšega do najstarejšega in od najrevnejšega do najbolj bogatega. Le takrat, ko bo slednji član gorenjske sokolske župe sodeloval v zadrugi bodisi kot vlagatelj ali posojiljomelec,

eden kot drugi pa kot zadrugin član, bo sokolska kreditna zadruga izpolnjevala dolžnosti, ki so jih imeli v načrtu osnovalci ob ustanovitvi.

Številke iz raznih poročil nam kažejo, da bo zadruga lahko že v kratkem času odločno posegla s svojimi viri v izgradnjo sokolstva na Gorenjskem. V vsem poslovanju je viden napredek, tudi članstvo zadruge se je dvignilo za 149 in šteje danes zadruga 359 članov, prijavljenih pa je še 32 novincev. Skupni iznos deležev znaša preko 65.000 din. Vloge na knjižice so narasle za 86.582 din in znašajo sedaj 192 tisoč 492 din, vloge v tekočem računu pa znašajo 103.290 din. Skupno znašajo torej vloge 295.782 din. Posojila v tekočem računu znašajo preko 143.000 din, naložen denar pa 214.900 din. Ves denarni promet je znašal 916.159 din. Vsekaror so to le rezultati dveletnega dela, vendar uprava še ni zadovoljna z uspehi, saj je bilo ugotovljeno, da sodeluje v zadrugi komaj desetina članstva. Uprava hoče razširiti zanimanje med vse članstvo zlasti pa hoče pritegniti v svoj luter tudi pramočnice. Člane, ki dosejajo 1500, pokazali so posebnega zanimanja. Dočim so se slabo situirani člani zavzeli za zadrugo, ni moglo to trditi za imovitejšie člane, ki pa morajo prav tako slediti sokolskemu zadrugnemu delu in ga podpirati. Pridobiti tudi te člane k sodelovanju je važna naloga bodoče uprave sokolske kreditne zadruge na Gorenjskem, ki bo lahko s spretnim vodstvom še v mnogem pomagala našemu sokolstvu.

Wolf-Ferrarijeva opera »Štirje grobijani«

Premiera bo v petek — Dirigent dr. Švara o odlikah tega dela

Dirigent dr. Švara

Ljubljana, 7. marca

Zena: Kaj tu stojiš?
Mož: Ker mi diši.
Zena: Si prinesel kaj s trga?
Mož: Ne, gospa.
Zena: Nocoj ni večerje?
Mož: Ne, gospa.
Zena: Nee?
Mož: Ne!
Zena: Pa zakaj ne bi je bilo?
Mož: Dobil sem povabilo.
Zena: Kam pa? Povej mi.
Mož: Kam neki? Že se izveš!
Zena: Ne, kaj da mi poveš!
Mož: Nak-a!

Tako približno gre ta storija v tisoč odtenkih groboti in surovosti. Goldonijev tekst, ki izkiva pri vseh vprizoritvah tisoče zadovoljnih smehljajev in krohov, je podlaga tej operi, ki je doživela od svoje vprizoritve rekordno število polnih hiš. Pri nas jih je bilo trinajst v eni sezoni, zato nismo hoteli pustiti te nesrečne številke, ki pomeni pri nas rekord za opero brez znanih, tisočkrat izpetih arij kot »Traviata« in »Butterfly«. Dunajska opera je nastela 66

reprim. Sam slavni dirigent Krips, ki je sedaj gost beogradske opere, je dirigiral to opero štiridesetkrat, potem ko je že Klemens Kraus dosegel lepo število predstav.

Kaj so odlike tega dela poleg libreto? Ferrarija imenujejo Mozarta sedanosti. In res, če bi mu prilili še malo Rossinija in ravno toliko smisla za oderske efekte, kot sta jih imela imenovana, bi ostala odlična poteza njegovega stvariteljskega genija divna melodična invencija, ki iznaja vsaki situaciji enakovredno melodijo, iz nje izprede genijalne duete, tercete in ansamble. V tej operi, ki je naša ravno pri naših gledaliških obiskovalcih vedno največji in najdobrohotnejši sprejem, prevladuje groteska. Običajno se nasmeje občinstvo samo ob opernih nasladnostih katerih se v prvem resnem trenutku gotovo zasramuje. Tu pa ima priliko, da se nasmeje čudovitim situacijam plemenitega obeležja in humorja in si iz tega plemenitega čuta zaželi še večkrat nasmejati taki komiki, katere se ji ni treba naknadno skramovati. Pet grobijanov... pardon!

Kako to, doktor Švara?

Ah, vlogi! Naši solisti začnejo naštevati nosilce vlog grobijanov sledeče: dr. Švara, Betetto, Primožič, Zupan, Lupsa. Toda to ni moja krivda. Tega vražjega dela res ni mogoče dostojno pripraviti brez izredne porcije — da ne rečem ravno groboti — sitnosti, ki jo morajo seveda sodelujoči požirati od dirigenta in režiserja. Tudi orkester ima zelo težko vlogo. Protestiram pa proti temu, da bi se sodelujoče dame, gospe Ribičev, Poličev, Kogejev in Hejbalov, tretiralo z imenom grobijanke, ker so ravno nasprotno — dobre in vdane žene z nadvse prijetnimi in hvaleznimi vlogami. Samo Felice ima hudice v sebi, in ona je tudi vzrok vse zmede in vseh zapletajev, ki privedejo celo Banovca v žensko rokoko obleko z globokim dekoltejem. Ljubezniški smarcar najde v Marčecu elegantnega in situacije izabljajočega interperata. Njega, vse grobijane in njihove boljše polovice pa z neskončno sitnostjo, vztrajnostjo, potrpežljivostjo in iznajdljivostjo sekira režiser Primožič, ki je že pri prejšnji vprizoritvi postavil s »Štirimi grobijani« na naš oder eno svojih najboljših režiserskih kreacij.

Naša pevka Mira Župevčeva v Hamburgu

Njeni nastopi so »največje odkritje« in »takega talenta še niso doživeli« Nemci v Hamburgu

Ljubljana, 6. marca

Kam vse zanaša usoda naše pevke umetnice! Naša Mira Župevčeva, ki je v Ljubljani po njeni Luciji Lamermoori in Rozini ter drugih partijah v operah in operetah tako kmalu ne pozabimo in jo v repertoarju težko pogrešamo, se je po kratkem delovanju v Zagrebu odzvala pozivu Schillerjeve opere v Hamburgu.

Novo sezono so ondi začeli z Fr. Leharjevim tako zvanimi opernimi operetami. Po »Deželi smehljajac« so za otvoritev sezone uprizorili »Paganinijac«, veliko, zrelo delo češkega mojstra, z našo Župevčevno v operni partiji kneginje. Iz kupa izredno priznanih kritik hamburških dnevnikov, ki so se nam nabrali na mizo, naj navedemo samo par značilnih za slovensko umetnico.

Valter Herrmann je pisal: V partiji kneginje gostuje jugoslovanska pevka Mira Župevčeva, žena južnjaške statuarne lepote, čije blesteči sopran, večje in okusno uporabljen, ima prijetno zvonke višine in koloraturen značaj. Igra muzikalno zanesljivo pevke je bila odlična za višino uprizoritve in njen probojen uspeh. — Dr. G. Meyer je pisal: Mira Župevčeva je blesteča pojava in izvrstna pevka. V Zagrebu doma, je nastopila prvič v Nemčiji. Njena kneginja ima dostojanstvo, šarm in temperament. Njen lirski koloraturni sopran plava kakor zvon čisto po prostoru. — John Hellmann pa je poročal: Predvsem je ravna-

telj Sattler z jugoslovansko koloraturno sopranistko Miro Ž. odkril veliko operno pevko za nemški oder: velika statista pojava, enako popolna v petju kakor v igri. Itd.

Kot prvo noviteto so uprizorili Leharjevo »Gluditto«, 29. opereto skladateljevo, ki je že pred štirinajstimi leti imela krstno uprizoritev na Državni operi na Dunaju in ki bi jo bili tudi v Ljubljani že lahko imeli, dokler so bili pri nas še Gjungenjac in Župevci ter Gostič.

John Hellmann je pisal: Nosilka predstave je Mira Ž., ki je že v »Paganinijcu« presenetila pevski in igralski ter je znala zopet s svojo visoko igralsko nadarjenostjo dati tudi Gluditto tiste človeške poteze, ki potezajo Leharjeve žene iz okrožja klasičnih opernih figur v bližino Puccinijevih ženskih osebnosti. Tako moramo samo pritrditi dr. Sattlerju, ki je izjavil, da je s to umetnico napravil največje odkritje, odkar vidi gledališče. — Heinz Müller je pisal: Naslovno partijo Gluditte je podajala pri nas že znana Mira Ž. z vročim žarom in ognjevitim temperamentom. Bila je južnjaška žena z vsem šarmom in zapeljivostjo fuge. Pevski je obvladovala svoje prizore in si pridobila s svojim blestečim, do višine žarnim sopranom priznanje polne hiše. — W. Vogler pa je poročal: ... To je glas in igralski talent, kakršnih na opernem odru še nismo doživeli! Mira Ž. napolnjuje svojo vlogo s pravo, pristno strastjo in lepi pevski himni svojega plemenitega, v vseh legah izravnane in čarobno lepo zvonečega glasu ter v igri, polni krvi, a brez vsakršne cenene teatralnosti. — Dr. K. Stephenson kontno: Glavne partije so vse v dobrih rokah. Predvsem Mira Ž. Njena pojava in njen naturel, jasno petje in modro premišljena igra nosijo petat eksotičnosti in so tudi v plesu glavni razlog uspeha... itd.

Glavno tenorsko partijo je pel Slovak, Emerik Godin, član dunajske Držav. opere. Tako sta bila glavna pevca operete češkega, čeprav še davno dunajskega Leharja Slovenka in Slovak v daljnem nemškem Hamburgu.

Zabavno je, da vidijo hamburški kritiki na naši Miri Ž. jugoslovansko »eksotičnost« da si bila rojena in vzgojena v Nemčiji! Is teh kritik pa lahko pomamemo še nekaj: izvrsten režiser in dirigent sta usta-

nila iz nadarjene Slovenke tako očarljivo pevko, igralko in plesalko, da lahko nemški razvalitelji z njo delajo »največje odkritje« in pišejo nemški kritiki o talentu, kakršnega na opernem odru še niso doživeli...
A pri nas? — — — T. K.

Predavanje dr. M. Vidmarja

Jesenice, 5. marca. Društvo nameščencev Kranjske industrijske družbe na Jesenicah, je priredilo v četrtek zvečer v zgornji dvorani kazine zelo dobro obiskano predavanje. Poleg lepega stila nameščencev KID, se je predavanje udeležilo tudi več državnih uradnikov in drugih vidnih osebnosti tukajšnjega, gospodarskega in kulturnega življenja.

Večer je otvoril društveni podpredsednik g. Matija Sušnik, ki je pozdravil navzočne, zlasti pa predavatelja, vseučiliškega profesorja g. dr. ing. Milana Vidmarja, kateremu so navzočni priredili tople ovacije.

Tema predavanja je bila: »Mehanizem vsmerijac«. Gosp. predavatelj je v poldrugo uro trajajočem govoru o poljudno-znanstveni obliki preučitve gibanja planetov v vsmerijah, s katerimi so se že pred tisočletji bali glave največji učenci. Omenjal je teorije Aristotela, Galileja, Kopernika, Einsteina in drugih velikih mislecev. Njih dognanja pa so bila precej različna in sliko o premikanju brezkončnega števila planetov, ki se gibljejo po prirodnih zakonih.

Predavanje našega velikega znanstvenika je napravilo močan vtis. Vsi navzočni so z velikim zanimanjem sledili njegovim izvajanjem in ga ob zaključku nagradili z burnim aplavzom.

Prešernov večer v Kranju

Kranj, 5. marca. Ko je pred mesecem minilo 90 let, odkar je v Kranju umrl naš največji pesnik dr. France Prešeren, je naše časopisje tu dogodek močno poudarilo. Na knjižnem trgu se je nekako ravno za jubilej pojavil 2. zvezek reprezentativne Knjižnice izdaje Prešernovih poezij, ki skupno z obema biografskima romanoma — I. Vaštolove in dr. Slodnjaka — priča, da je Prešernov kult pri nas resnično živ. Manj pa je ta dogodek razgibal življenje po naših kulturnih društvih in bi najbrž tudi v Kranju ostal neopažen, če bi ne imeli Ljudske univerze. Lansko leto je v svojem rednem programu izvedla župančev večer, v decembru letošnje sezone je priredila Cankarjevo proslavo, kateri sledi sedaj še Prešernova.

Ze pred mesecem, 8. februarja — torej točno ob obletnici — bi se morala vršiti po programu Prešernova proslava, vendar pa to ni bilo mogoče zaradi zadržanosti sodelujočih. Tako je bil odbor Ljudske univerze prisiljen prestaviti prireditve na 9. marca. K sodelovanju je povabil operno pevko gđ. V. Majdičev in opernega solista g. F. Lupsa, ter sokolski in emigrantski pevski zbor. Prešernove pesmi bo čital g. Vehovec. Prav srečno roko pa je imel odbor pri izbiri predavatelja g. dr. Slodnjaka, ki je odlično poznavalec Prešerna in tudi v Kranju kot govornik zelo priljubljen.

Po vseh pripravah sodeč se nam obeta izredno lep večer in pričakujemo, da bo vse kranjsko občinstvo znalo ceniti kulturno in umetniško vrednost te proslave in da bo s svojo navzočnostjo počastilo spomin našega največjega pesnika.

Protituberkulozni disperanzer na Jesenicah

Jesenice, 5. marca. Protituberkulozni disperanzer na Jesenicah je te dni zaključil petletno dobo uspešne borbe proti jetiki. Ves ta čas je vodil vse posle primarij g. dr. Furlan z Golnika, ki mu je v pomoč dodeljena zaščitna sestra. Ordinacije so se prvotno vršile vsako soboto, od avgusta 1. 1938 dalje pa vsako sredo od 10. do 12. in od 13. do 16. ure. Vseh ordinacij je bilo lani 51. Pregledanih je bilo vsega skupaj 2427 oseb, od teh 1222 moških in 1205 žensk. Ugotovljenih je bilo 40 novih primerov tuberkuloze in sicer pri 19 moških in 21 ženskih oseb. Ponovnih pregledov je izvršil zdravnik 705. Pri teh se je ugotovilo do 252 oseb boleha na odprti, 281 oseb pa na zaprti tuberkulozi.

Od skupnega števila oseb, ki so bile v 1938 v disperanzerju prvič rentgenološko pregledane, odpade 916 oseb na zavarovance Krajevnih bratovskih skladnic na Jesenicah, 202 oseb pa na zavarovance OUZD v Ljubljani, 29 oseb na zavarovance Humanitarne ustanove za železničarje v Ljubljani, 12 oseb na zavarovance TBPD v Ljubljani. Pregledanih je bilo 563 oseb, ki niso nikjer zavarovane. Iz poročil je razvidno, da je bilo delo v disperanzerju zelo intenzivno in da je precej pripomoglo k zboljanju zdravstvenega stanja prebivalstva radovljiskega sreza.

Delo zdravstva in zaščitne sestre bi bilo lahko še bolj uspešno, če bi disperanzer imel prostore, ki bi odgovarjali njegovim potrebam.

Ko bo Krajevna bratovska skladnica dogradila svojo novo bolnico na zapadni strani Jesenic, bodo v sedanji bolnici disperanzerju na razpolago večji in potrebami primerni prostori, tako da bo disperanzerju omogočeno še bolj uspešno delo in borba proti jetiki, tej najbolj zavratni morilki človeštva.

— »Sokolski lutkar«. Izšla je prva številka lista za pospeševanje lutkarstva med sokolstvom. Sokolsko lutkarstvo glasilo je potrebno saj v Sloveniji deluje že 47 sokolskih lutkovnih odrov. Nekateri so zelo delavni. Tako je n. pr. ptujski lutkovni oder priredil lani 20 predstav, ki jih je obiskalo nad 4000 otrok, mariborsko lutkovno gledališče, ki je bilo ustanovljeno l. 1930, je uprizorilo do skupne 173 predstav, ki jih je obiskalo 30.274 obiskovalcev. V Ljubljani je posebno delavno taborsko lutkovno gledališče. Njegovi požrtvovalni delavci so zdaj začeli izdajati »Sokolskega lutkarja«, list z bogato vsebino in lepo ilustrirano, a ki ga sami razmnožujejo, ne le pišejo. Za tiskarno ni denarja, le ovitek je tiskarsko delo. Toda upanje je, da se bo list kmalu zelo razširil, saj je poceni (20 din na leto) in ker vsebuje mnogo koristnih člankov za začetnike in v lutkovni umetnosti, pa tudi za stare izkušene lutkarje. Urejuje ga Jože Šorn, upravlja pa D. Svetič, Ljubljana, Tabor 8.

Ljubljanska Glasbena Matica v Litiji

Uspešna ponovitev Lajovčevega koncerta, ki ga je priredila 6. februarja v Ljubljani

Litija, 6. marca

Izredno zanimanje je vladalo že vse zadnje dni za poset ljubljanske Glasbene Maticе, ki se je oddolila prirediti pri nas Lajovčev večer. Z večeršnjim popoldanskim vlakom je prispelo v Litijo okrog 100 pevcev in pevke. Na tukajšnji postaji so jih sprejeli predstavniki litijskih in šmarnskih društev. Po izstopu iz vlaka je nagovoril goste pevovalca »Lipe« g. R. Jec Vlado in izrekel Glasbeni Matici pri srčno dobrodošlico. Za pozdrave se je zahvalil v imenu gostov predsednik pevkega zbora g. Pečenko. Potem so šli skupno v litijski Sokolski dom, kjer se je ob pol 16. uri pričel koncert.

Dvorana je bila domala razprodana. Na koncert so prišli v večjem številu naši šmarnski sosedje, pa tudi nekateri vidnejši predstavniki, sreski načelnik g. dr. Gregorin, občinski predstavniki, prosvetni oddelek sreskega načelstva z g. nadzornikom Bezeljakom in g. Minkušem i. dr. Prišlo je tudi več ljubljanskih izletnikov, med drugimi smo opazili opernega dirigenta in skladatelja g. dr. Danila Švara.

Skladatelj Lajovic Antona, našega ožjega rojaka, je prikazal kot glasbenika profesor g. Marjan Lipovšek. Nato pa je izvajal mešani zbor Glasbene Maticе, nje-ga ženski zbor, ter solista g. Betetto in solistka gđ. Polajnarjeva večino slavnostnega koncerta, ki ga je silalo že 6. februarja koncertno občinstvo v Ljubljani. V našem kraju močno pogrešamo pevskih nastopov, zato smo Glasbeni Matici iz srca hvaležni, da je prišla gostovat tudi k nam v Zasavje. Uverili smo se, da

gre ljubljanski GM res prvo mesto med našimi pevskimi društvii. Ženski zbor je zapel ob spremljevanju klavirja — vso klavirsko spremljevanje je oskrbel prof. g. Lipovšek odlično — »Gozno samotec«, eno prvih skladb jubilarntovih. Operni pevec g. Julij Betetto je dovršeno zapel »Iskal sem svojih mladih dni« in mesec v izbi«. Koncertna pevka gđ. Ljudmila Polajnarjeva pa je briljirala v treh sprevih »Begunka pri zibelci«, »Veter veje«, prav posebno priznanje pa je žela za pesem: »Kaj bi le gledal«. Nato je operni solist g. Betetto dokazal svoje odlične sposobnosti s skladbama: »Svetla noč« in »Pesem starca«.

Ves koncert je bil podan brez odmora. Preden je nastopil mešani zbor, so se zbrali na odru: oba solista, dirigent operni ravnatelj g. Mirko Polič in profesor g. Lipovšek. Goste je pozdravil najprej v imenu Litije župan g. Lebinger, ki se je zahvalil za redko užitek, ki nam ga je nudila Glasbena Matica, češ saj čujemo tako slavnih zborov zelo malo. Zahvalil se je za počastitev našega rojaka skladatelja Antona Lajovica, priznanega mojstra slovenske pesmi. S posetom Glasbene Maticе se čutimo počašeni vsi.

Za županom je spregovoril prosvetar litijskega Sokola br. dr. Ivan Mazek, ki je zastopal tudi šmarnski »Zvon«, litijsko Lipo in domačega, šmarnskega in ponoviškega Sokola. Saljivo je omenil, da igrata v življenju rojaka g. Lajovica važno vlogo dva znaka: paragraf in nota. Kot predstavnik naših narodnih društev je br. dr. Mazek razdelil več daril, ki naj spominjajo ljubljanske goste na koncert v središču Zasavja. Pevski zbor Glasbene Maticе je prejel povečano sliko pevkega zbora »Lipe«, sopraga staroste domačega Sokola s. Jela Sribarjeva pa je izročila Matičnemu dirigentu ravnatelju g. Poliču krasen srebrn venec, klavirskemu spremljevalcu g. prof. Lipovšku pa prav tako spominski venec. Ga. Polajnarjeva je prejela v dar krasen sopek svetlih nageljkov, g. ravnatelj Betetto pa kito živoredečih nageljnov.

Oba govornika tako župan in prosvetar sta obžalovala, da se ni udeležil slavnja tudi ljubljanski goste, da mu izroče iskrene pozdrave k njegovi 60-letnici.

Nato je mešani zbor nadaljeval koncert in je izvajal: »Bolest je kovač«, »Večerno pesem«, »Napitnico«, »Kroparje« in »Lan«. Zaključena točka programa, ki je trajal dobro poldrugo uro, je bil »Zeleni Jurij«, kjer je briljirala sopranistka gđ. Polajnarjeva. Občinstvo je bilo tako navdušeno, da so morali dodati še »Napitnico«. Zbor, požrtvovalni dirigent in oba solista, so našli z dvorano takoj tope! kontakt.

DNEVNE VESTI

Zborovanje učiteljev JUU. Sreško učiteljsko društvo JUU Maribor levi breg bo zborovalo v soboto 11. t. m. ob pol desetih dopoldne v dvorani Ljudske univerze v Mariboru, Slovenski trg. Razen običajnih dnevnih točk je na sporedu volitev skupščinskih delegatov, bolj točno situacijsko poročilo, dalje obravnavo najaktualnejših stanovskih, pedagoških in službenih zadev. Najbolj zanimiva točka pa bo predavanje g. Josipa Kontlerja o sodobnem — pisalnem in čitalnem pouku v elementarnem razredu z veliko tiskano. K zborovanju se vabijo tudi vsi zainteresirani iz mariborskih mestnih in okoliških šol in naši zaslužni pedagoški delavci. Po zborovanju bo po možnosti predaval o pedagogiji g. inž. Miklavčič. — Ob pol devetih se na isti dan istotam zbere k seji člani upravnega in nadzornega odbora. Naproša se za čim večjo udeležbo! Sreško učiteljsko društvo JUU Novo mesto bo zborovalo v soboto 18. t. m. na državni ljudski poskusni šoli za Bežigradom v Ljubljani. Dnevni red zborovanja: 1. Ob osmih hospitaciji na poskusni šoli Bežigrad. 2. Po hospitaciji kratka konferenca. 3. Kratko zborovanje z običajnim dnevnim redom. Vsi, ki se nameravajo udeležiti tega zborovanja, se naprošajo, da javijo svojo udeležbo po dopisnici društvenemu tajniku najkasneje do 8. marca. Odhod iz Novega mesta z vlakom ob 4.20 uri.

Sreško učiteljsko društvo JUU v Ljubljani bo zborovalo 11. t. m. v Gornji Radgoni z začetkom ob pol desetih. Običajni dnevnih red je izpolnjen s predavanjem šolskega svetnika g. J. Krošila »Narodni in gospodarski vidiki in gospodarske in kmetijske nadaljevalne šole«.

Protest naših stavbnih podjetij. Nedavno je bila licitacija za oddajo večjih pristaniških del v Splitu. Proračunska vsota za ta dela znašala skoraj 18 milijonov din (17.999.000). Prve licitacije se je udeležilo 9 tvrdk, ki je ustala neuspešna, ker se je 8 udeležencev umaknilo iz protesta proti beograjski tvrdki »Preduzimac«. Protestirali so proti udeležbi beograjskega podjetja zato, ker je za njim danska družba, ki jo »Preduzimac« krije. Tako bi naj bilo navidez vse v redu in delo bi prevzela inozemska družba. Kavčijo za to družbo je položil danski vicekonzul v Splitu. Razpisana je bila v skrajšanem roku druga licitacija. Težko je reči, ali bo zaključena uspešno. Domači podjetniki so ob priliki svojega protesta naglasili, da so cene za to delo zelo nizke.

Zivahna stavbna delavnost v Beogradu. Stavbna sezona v Beogradu je bila lani v primeri s predlansko znatno živahnješa, medtem ko se v Ljubljani ni nič povečala. Bila je boljša v zazidanih ploskvah, po številu etaž in vloženem kapitalu. L. 1937 je bilo sezidanih 382 poslopj, lani 508. Število etaž je znašalo predlanskim 897, lani 1.110. Skupna zazidana površina, razvita po nadstropjih, je znašala l. 1937 188.220 kvad. metrov, lani 239.594 kvad. metrov. Predlanskim je bilo vloženega kapitala 154.604.930 din, lani 218 milijonov 348.744 din. V novih stanovanjskih hišah je največ dvosobnih stanovanj, kakor v Ljubljani, in sicer 557, na drugem mestu so trisobna stanovanja (pri nas eno sobna), 504, in šele na tretjem enosobna, 428.

Danes ob 20. uri Charles Boyer, znan iz filma »MAYERLING« v veličastnem filmu Henryja Bernsteina

„VIHAR“
Predigre: »TARANTELA« Jeanette Mac Donald — »ESNAPURSKI TIGER« — »INDIJSKI NAGROBNi SPOMENIK« — »FOXOV« TEDNIK — ZNIZANE CENE!

Tečaj za ličarje in pleskarje v Ljubljani. Zavod za pospeševanje obrta Zbornice za TOI v Ljubljani priredi strokovni tečaj za marmorniranje in imitacijo lesa za pleskarje in ličarske pomočnike. Tečaj se bo vršil v Ljubljani in se prične 13. marca t. l., trajal bo okroglo tri tedne celodnevno. Poučeval bo poseben strokovnjak, ki ga je dal na razpolago Zavod za pospeševanje obrta Zbornice TOI v Pragi. Kjer poučuje na takih tečajih že dolgo vrsto let. Vabimo mojstre in pomočnike pleskarske in ličarske stroke, da se udeležijo tega tečaja. Prijavo s točnim naslovom je poslati Zavodu za pospeševanje obrta Zbornice TOI v Ljubljani najkasneje do 9. marca t. l. Prijavitelj dobi podrobno pojasnilo o pogojih za sprejem v tečaj v zborničnem uradu med uradnimi urami v Beethovnovi ulici 10, II. nadstropje, soba št. 27.

Nov član državnega sveta. Za člana državnega sveta je imenovan generalni direktor uprave državnih monopolov Gjurgje Rašić.

Švicarji se zanimajo za Plitvice. Skupina švicarskih hotelirjev se zanima za Plitvice, kjer bi zgradila velik hotel. Švicarji so si že ogledali zemljišče. Nastala je pa ovira zaradi regulacije. Ob Plitvičkih jezerih bi rado zgradilo razna poslopja okrog 160 interesentov.

Novi rušilec »Zagreb«. V jadranskih ladjedelnih je bil zgrajen novi rušilec naše vojne mornarice »Zagreb«, ki krene še ta mesec na poskusno vožnjo.

Koča pri Triglavskih jezerih je že oskrbovana od sobote dne 4. t. m. dalje. Planinci smučarji naj izrabijo sedanjno ugodno priliko; v nedeljo je zapadlo nad 20 cm snega. Najpriljubnejši vzpon je iz »Zlatoroga« preko Komne. Staniceva koča na Triglavu bo stalno okrbavljena od 15. marca do 15. maja. Vzpon iz Mojstrane skozi dolino Krme; Triglavski dom na Kredarici pa bo oskrbovan od 1. do 15. aprila, torej preko Velikonočnih praznikov. Erjavčeva koča na Planini je sedaj oskrbovana. V Kamniških vršninah imajo še ugodno smuko v svoji okolični Dom na Kravcu in koča na Veliki plani. Podrobne informacije o planinskih zimskih izletih dobite v pisarni SPD, Ljubljana, Aleksandrova cesta 4-I.

Dražba lovišč. Pri sreskem načelstvu v Kočevju bo 23. t. m. ustna dražba sledečih lovišč za dobo 12 let t. j. od aprila 1939. do 31. marca 1951. ob 10.45 v sobi št. 5. lovišče I. občine Fara (bivša občina Fara) v izmeri 2395,26 ha. Izključna cena 200, vadij 200; ob 11.10 v sobi št. 5. lovišče II. občine Fara (bivša občina Banjalo-ka) v izmeri (po odbitku lastnega lovišča) posestnika Gorjana Jolana 2191,95 ha, izključna cena 300, vadij 300; ob 11.30 v sobi št. 7. lovišče bivše občine Videm (občina Videm-Dobrepolje) v izmeri 3.837,486 ha. Izključna cena 450 din, vadij 450 din. Podrobni pogoji so interesentom na vpogled pri sreskem načelstvu v Kočevju v uradnih urah od 8 do 12.

Uvedba telefonske službe pri pošti Videm pri Krškem. Dne 25. februarja t. l. je bila pri Pošti Videm pri Krškem uvedena telefonska služba.

Prošnje za nakup tujih valut. Mnoge ustanove, tvrdke in zasebniki pošiljajo bančnemu in valutnemu oddelku finančnega ministrstva prošnje za dovoljenje za nakup tujih plačilnih sredstev za potovanje v inozemstvo. Prošnje ne vlagajo pravčasno temveč v zadnjem trenutku in zahtevajo, da bi bile rešene še istega dne, ko jih vložijo. Ker je pa za rešitev vsake prošnje treba nekaj časa, da se prošnja prouči in pripravi odgovor in ker se prošnje obravnavajo po vrsti kakor so vložene, se opozarjajo prosilci naj prošnje vlagajo pravčasno za nakup tujih valut potrebno. Izjeme bodo dovoljene samo v najnujnejših primerih, ko ni mogoče nobeno odlašanje recimo ob smrti, težki bolezni itd.

Naši zdrav. pred spomenikom blagopojnih kraljev Petra I. in Aleksandra I. Včeraj dopoldne je odšla skupina jugoslovenskih zdravnikov, ki se prisostvovala francosko-jugoslovenskim medicinskim dnevom v Parizu pred spomenik blagopojnih kraljev Petra I. in Aleksandra I., kjer je položila venec. Pietetni svečanosti sta prisostvovala poleg naših zdravnikov zastopnik vojaškega guvernerja Pariza in naš vojaški ataše v Parizu. Pred spomenikom je bila postavljena častna četa republikanske garde.

Nemčija računa z zmanjšanjem izvoza v Jugoslavijo. V Berlinu je bil te dni občni zbor Jugoslovensko-nemške trgovin-ke zbornice. Glavni tajnik zbornice dr. Berthold je obširno poročal o delovanju zbornice in o gospodarskih stikih z Jugoslavijo. Naglašal je naglo industrializacijo Jugoslavije. Posledice tega že čutijo industrijske države, ki so imele doslej zelo dobro tržišča v Jugoslaviji. Industrializacija Jugoslavije ne bo vplivala samo na zmanjšanje izvoza industrijskih izdelkov v Jugoslavijo, temveč bo postala Jugoslavija sčasoma zelo močan konkurent na tržiščih jugovzhodne Evrope za razne industrijske izdelke, kjer so bile Nemčiji in druge države doslej brez konkurence. Nemško gospodarstvo mora računati z zmanjšanjem izvoza v Jugoslavijo. Občnemu zboru je prisostvoval kot gost tajnik centralne industrijskih korporacij iz Beograda dr. Cveto Gregorić, ki je imel ob koncu informativno predavanje o napredku industrije v Jugoslaviji in ustanavljanju novih industrij v zadnjih štirih letih.

Spomladansko blago
prvovrstno angleško in češko ter razne modne potrebščine za gospode dobite v novi trgovini

„Gentlemen“
NASPROTI KAVARNE EVROPE, TYRŠEVA C. 20

Nova uprava šolskega župe v Ljubljani. Včerajšnje poročilo o volitvi nove uprave na skupščini ljubljanske šolske župe se nam je vrnila tiskovna pomota. Pri volitvah sta bila oddana 102 glasova. Lista Staneta Vidmarja je dobila 57 in ne kakor je pomotoma navedeno 75 glasov.

Dar nemške nacionalne socialistične stranke Varazdinu. Med pučem v bivši Avstriji leta 1934 je prebežalo mnogo Avstrijcev v našo državo. Nastanili so se v Varazdinu, kjer jim je dala občina na razpolago brezplačne prostore. Razen tega so pa imeli še druge ugodnosti. Zdaj je dobila varazdinska občina od nemške narodno socialistične stranke obvestilo, da je poklonila v znak hvalečnosti Varazdinu velik potniški avtobus.

Subskripcijska doba za drugo in tretjo knjigo prof. Janka Mlakarja izbranih planinskih spisov traja le do 15. marca; v tem času znašajo cene v predračunih za brošuro izvod 45 din, za v polpatno vezan izvod 50 din, za platno vezan izvod 55 din in za v polusnje vezan izvod 65 din. Narokniki prve knjige naj pohite s pravčasnim prijavitvami, ker bodo po 15. marcu knjige v knjigotvornju dražje. Prijave sprejema le pisarna SPD v Ljubljani, Aleksandrova cesta 4-I. in vse podružnice SPD.

Vreme. Vremenska napoved pravi, da bo oblačno in spremenljivo vreme. Včeraj je nekoliko deževalo v Mariboru, Splitu in Visu. Najvišja temperatura je znašala v Dubrovniku 15, v Splitu in Kumboru 14, v Sarajevu 12, v Beogradu 11, v Ljubljani 10,2, na Visu 10, na Rabu 7, v Mariboru 6,9, v Zagrebu 6. Davi je kazal barometer v Ljubljani 763,8, temperatura je znašala 6,7.

Dve smrtni nesreči v Zagrebu. Včeraj sta se pripetili v Zagrebu dve smrtni nesreči. V Ljubljani pri Kustošiji se je podirila skladovnica drv na 8-letno delavčev hčerkico Nado Marinič. Otrok se je pod drvmi zadušil. Druga žrtev smrtni nesreče je bila hišnica Marija Petrak, stara 69 let, doma iz Stanežič pri Ljubljani. Padla je po stopnicah tako nesrečno, da si je prebila lobanjo in obležala na mestu mrtva.

Vlomilca zasledujejo. Oni dan je bilo vlomljeno v prodajalno Konzumnega društva v Hrastniku, kjer je vlomilec ukradel iz blaginje nekaj drobiža. Dalje je bilo vlomljeno v trafiko Matije Knez, kjer je tat ukradel več škatel cigaret, nekaj baterij za žepne svetilke in nekaj čokolade. Kot vlomilca zasledujejo orožniki nekoga Krčo, ki pa je pobegnil.

Nesreče. 14-letni Pavel Keržič iz Kovorja pri Trzinu je včeraj padel po stopnicah in si zlomil desno roko. — Delavec France Šušteršič, zaposlen pri gradbenem podjetju inž. Dedka, je padel z odra in si zlomil desno nogo. — 10-letna posestnikova hči Slavka Perlec iz Kamniške Bistrice se je doma nevarno opekla.

Strahna zakonska tragedija. V nedeljo zvečer se je odigrala blizu Šipada strahna zakonska tragedija. Narednik Zvonimir Osterman in njegova žena Matilda sta našla smrt pod kolesi brzovlaka. Osterman se je poročil pred štirimi meseci. Oblasti so uvedle preiskavo, da pojasnijo ozadje tragedije. Vse kaže, da gre za samomor. Ostermanova sta se zelo dobro razumela in ker tudi nista zapustila nobenega poslovnega pisma, je njuna skupna smrt tem zagotonejša. Baje se je Osterman pregrešil v službi in proti njemu je bila uvedena preiskava.

Samomor gimnazijanskega profesorja v Zemunu. Včeraj jutraj se je obesil v Zemunu gimnazijalci profesor Alfred Remer. Pokojni je bil med dijakmi zelo priljubljen. V gimnaziji je nastalo po njegovem samomoru silno nazbujenje. Ker ni zapustil nobenega poslovnega pisma, ni znano kaj ga je pognalo v smrt. Ljudje pripovedujejo, da je bil pokojni zelo negrečen.

Zmaga glasbenega genija v borbi za priznanje!

V tem filmu izvaja velik filharmonični orkester odlomke iz slovitih Mozartovih oper: »Figaroova svatba« in »Čarobna pištala«.

KINO UNION — tel. 22-21.

Samo še ob 4. in 7. uri

UFA vefilm

KAVČUK

SE NEVIDENI PRIZORI IZ DŽUNGLE

KINO MATICA, tel. 21-24

Ceprav je bil splošno priljubljen se ga je dosledno držala smola. Bil je tudi precej slabih živcev in vtepel si je bil v glavo, da ga ljudje sovražno in zasmehujejo.

Gimnazijec s srečo na desni strani. V Peči ima sedmošolec Ilija Arsić srce na desni strani, kar ga pa nič ne moti. Zdravniki so ugotovili, da to ne bo imelo nobenih posledic za normalni razvoj njegovega organizma.

Veliko tihotapstvo tujih valut. Beograjska policija je odkrila dobro organizirano družbo tihotapcev tujih valut iz naše države. V tihotapstvo so zapleteni Jaša Anaf, Daniel Mansfield, Haim-Koen in Emil Ciprut. Ti so pa imeli še svoje pomočnike, ki jih policija zdaj išče. Ciprut je priznal, da je kupil v naši državi za en milijon din tujih valut.

Blaznež zadavil svojega brata. V Beogradu je včeraj umobilni Mića Veljić zadavil svojega brata Mihaila, ki ga je bil pripeljal v Beograd na lečenje. Zadržnil mu je vrvice okrog vratu ko je brat spal.

Iz Ljubljane

Novi odbor Društva za pravno filozofijo in sociologijo. Na občnem zboru Društva za pravno filozofijo in sociologijo je bil izvoljen naslednji odbor: predsednik univ. prof. E. Spektorski, podpredsednik univ. prof. dr. B. Furlan, blagajnik dr. M. Vogelink, tajnik dr. V. Grossmann, odborniki pa prof. dr. Jurkovič, prof. dr. J. Tomšič in prof. dr. G. Kušec.

Predavanje o socialni zakonodaji v Bolgariji. Jugoslovensko-bolgarska liga v Ljubljani priredi v četrtek v dvorani Delavske zbornice na Miklošičevi cesti zanimivo predavanje o današnji socialni zakonodaji v Bolgariji. Predaval bo član upravnega odbora Zveze Bolgarsko-jugoslovenskih lig v Jugoslaviji, urednik »Radničke zaštite« iz Zagreba g. Branimir Haberie. Predavanje se prične ob 19.30.

Planist Nikolaj Orlov bo koncertiral v veliki filharmonični dvorani v petek dne 10. t. m. V I. delu svojega koncerta bo zaigral Mozartove variacije v a-duru, Beethovno sonato v es-duru in 3 Schumannove klavirske skladbe. V II. delu sta na vrsti Ravel in Skrjabin, III. del pa obsega Chopinova dela in sicer balado v as-duru, 6 preludijev, 2 Mazurki in Scherzo. Začetek koncerta ob 20 uri, vstopnice v knjigarni Glasbene Maticice.

Popis mater. Mestno poglavarstvo potrebuje zaradi popolnitve statističnega pregleda osebnih in družinskih podatke onih mater, ki so imele trinajst otrok. Zato vabijo te matere, da se zgledajo v socialno političnem uradu v Mestnem domu, Streliška ulica, II. nadstropje, soba št. 2 od 13. do 18. marca dopoldne zaradi popisa. Zgledajo naj vse matere, ki so imele trinajst otrok in prebivajo na ozemlju mestne občine ljubljanske. Popis bo obsegal rojstne, domovinske in družinske podatke mater in njihovih otrok.

Mednarodni ples
SOBOTA 11. MARCA — KAZINA
ADAMIĆ-JAZZ »P.S.K.« JENKO

Po pustnem času ni v nebotičniku nič manj zabavno, kakor je bilo tedaj, ko smo slavili Pusta in plesali do ranega jutra. V nebotičniškem baru nastopajo zdaj samo najboljši artisti, kakršnih že precej!

MALI OGLASI
Beseda 50 par. davek posebej. Prekladi izjave beseda Din 1.— davek posebej.

Za pismene odgovore glede malih oglasov je treba priložiti znamko. — Popustov za male oglase ne priznamo.

PRODAM
Beseda 50 par. davek posebej. Najmanjši znesek 8 Din

IZREDNA PRILIKA!
Radi izselitve v Ameriko prodam v Zagrebu dolgoletno obstoječo in dobro idočo gostilno in točilnico s trisobnim priključnim stanovanjem, z vsem inventarjem in pohištvo. Najemnina mesečno 2.500 din. — Cena 60.000 din. Pojasnila daje Birimiša, Radičeva 16, Zagreb. 782

AKO PRODAJAS, KUPUJEŠ OGLASUJ V MALI OGLASNIŠ
»SLOV. NARODA«
NAJCENEJŠI IZDATEK

POSEST
Beseda 50 par. davek posebej. Najmanjši znesek 8 Din

TRGOVSKA HIŠA
nova, petnajst let davka prosta, primerna za trgovino mešanega blaga, železnino ali gostilniški obrt na prometni točki v mestu, sobno cenjena na 570.000 din, se proda na prosti dražbi 13. marca za 185.000.—. Pojasnila daje Tomaž Kosce, Ormož. 783

Wolfgang Amadeus MOZART

Prekrasen, nepozaben film o življenju in o ljubezni enega največjih glasbenih genijev. V gl. vl. Llane Hald, Stephen Haggard, Victoria Hopper, obitelji Mozart, Weber, itd.

Predstave ob 18., 19. in 21. uri. — Zunanji posnetki izdelani v Solnogradu.

Ob 9. uri

PREMIERA BOGATE, ZABAVNE KOMEDIJE

Ljubezen Tatjane Petrovne

Charles Boyer — Claudette Colbert

KINO MATICA, tel. 21-24

KINO SLOGA, tel. 27-30 ob 18., 19. in 21. uri. Potujoči narod

Dramatičen in izredno napet cirkuški vefilm! Rezervirajte vstopnice! — Hans Albers, Francoise Rosay, Camilla Horn, Hannes Stelzer. — DODATEK: MUZIKALNI EP ZBORA DONSKIH KOZAKOV!

čas ni bilo v Ljubljani. Posebno odlična sta med njimi dva dva, in sicer dva Graka, ki nastopata pod imenom duo Soulis in sta res prvovrstna atrakcija, nič manj pa za njima ne zaostajata Bolgarki ki nastopata pod imenom duo Nilston in izvajata čudežne plesne z neverjetno spretnostjo, gracioznostjo in gibčnostjo. Med plesalkami, ki ob dobri kapljici, po kateri slovni nebotičnik že dolgo vrsto let, zabavajo goste s svojimi nastopi, zasluži posebno priznanje Murielle, ki zbujata vsake večer izjeme iskrenega občudovanja in pohvale. V tem dolgočasnem postnem času, ko se sneg bori s solncem, premišljuje, kam bi s svojimi prijatelji zvečer in ponoči: Rešitev je prav lahka. Nebotičnik vam nudi obilo veselja, odlično kapljico in zvrhan kup židane volje. 142—n

—lj Umrlj so v Ljubljani ob 24. februarja do 2. marca: Grajzar Franciška, mati Kajetana, 58 let, uršulnica-učiteljica, Pirc Emilija, 80 let, zasebnica, Volkar Franciška, sestra Anastazija, 70 let, sestra čudodel. svetinje, Sušteršič Franc, 65 let, delovodja tobačne tovarne v p. Butinar Marija, roj. Marinič, 65 let, žena vpok. žel. uradnika, Rupal Jakob, 68 let, carinski inšpektor v p. Jenko Ivan, 74 let, zasebnik, Schöner Eliza, 10 dni, hči briv. mojstra, Battelino Pavelček, 8 mesecev, sin zaseb. uradnika, Klakočar Ivan, 49 let, delavec, Polanjo Jože, 50 let, odvetniški solistator, Marolt Nikolaja, 10 let, hči nadzornika voz žel. v ljubljanski bolnici so umrli: Cadež Franc, 9 mesecev, sin kurjača, Tacen, obč. Smartno, Skapin Franc, 59 let, lovski čuvaj, Sodražica pri Kočevju, Stare Janez, 46 let, hlapec, Bohinjska Bistrica, Jagodič Stefan, 49 let, delavec, Kuhar Marija, 23 let, šivilja, Muha Ivan, 25 let, brivski pomočnik, Oblak Ivan, 39 let, žena radiotelefrafista, Sever Edvard, 5 mesecev, sin delavke, Prelovec Zorko, 52 let, vpok. uradnik mestne hranilnice, Jerkič Zvonka, 4 mesece, hči pekov. pomočnika, Maček Cvetka, 7 let, hči delavca, Vojško vežbališče, Cedilnik Ciril, 8 mesecev, Rodica, obč. Homec pri Kamniku, Poredos Avgust, 28 let, orož. kaplar, Melinci, Dol. Lendava, Knific Elizabeta, roj. Polajnar, 39 let, žena posestnika, Sv. Ana nad Trzinom, srez Kranj, Ambroz Ana, 24 let, hči posestnika, Leskovec, obč. Višnja gora, Debeljak Franc, 57 let, posestnik Grušovce pri Ptuj, Brodnik Martin, 85 let, prosjak, Predoslje, srez Kranj, Waschel Justina, 96 let, zasebnica, Kožuh Dragica, 8 mesecev, hči delavca, Sarnavsky Rozalija, roj. Kralj, 36 let, žena delavca, Blatnik Jožefa, 7 let, hči kočarice, Podboršt, obč. St. Janž, srez Krško, Mušič Anton, 26 let, peč. pomočnik, Trzin pri Kamniku, Kariž Jakob, 5 mesecev, sin naktarja.

—lj 5000 ljudi plesu v Ljubljani — zato pa tudi vlada največje zanimanje za veliki mednarodni ples, ki bo v soboto 11. marca v Kazini. Tudi iz drugih krajev kot Zagreb, Graz, Maribor, Celje itd. je na javnih večer gostov k tej zanimivi mednarodni prireditvi, pri kateri se bo vršil tudi plesni turnir za prvenstvo Jugoslavije. 18. najboljših parov iz Nemčije, Češkoslovaške in Jugoslavije za naslov letošnjega prvaka v družabnem plesnem sportu. Plesna zabava se vrši od pol 21. ure do 3. ure zjutraj ob sodelovanju našega najboljšega orkestra g. Adamića in bo za okusen bufet vsestransko preskrbljeno. Plesna tekma bo pa med pol 22. in

23. uro. Reklamacije vabil in rezerviranje miz pri mojstru Jenku dneвно v Kazini. Samo za gledalce bo galerija na razpolago. 141—n

—lj Uprava policije v Ljubljani obvesča lastnike motornih vozil, da bo pregled nepregledanih motornih vozil za leto 1939. dne 10., 11. in 16. t. m. in sicer prva dva dneva od 8. do 12.30 na Bregu št. 20. za avtomobile in motocikle, dne 16. t. m. pa za avtoizvoške in avtomobile na mestni pristavi v Povšetovi ulici št. 8. od 8 do 11 ure.

—lj Mašinska zadušnica za pokojnik g. Savo Zupančičem bo v četrtek 9. t. m. ob 9. uri v franciskanski cerkvi.

—lj Sadjaška in vinarska podružnica Ljubljana-mesto ima redno predavanje v sredo dne 8. marca t. l. ob 19. uri v kemijski dvorani na I. dr. realni gimnaziji v Vegovi ulici. Predava predsednik SVD g. nadzornik Martin Humek o »Sadjaškem in vrtnarskem orodju«. Pri predavanju bo na ogled vse moderno vrtnarsko orodje. Vstop prost.

—lj Damski odsek »Soče« naznanja, da se prihodnje plesne vaje vrše kakor običajno v sredo 8. t. m. v Trg. domu. Ker imamo do zaključka samo še dve vaji, prosimo naše obiskovalce teh lepih družabnih večerov, da pridejo polnoštevilno in točno.

—lj Vrtinarski odsek sadjarske in vrtnarske podružnice Ljubljana-Vič ima danes ob 19.30 svoj mesečni sestanek v gostilni pri Katrici v Rožni dolini. Vsi, ki se zanimajo za zelenjad in cvetice se vabite, da se tega sestanka udeležite.

—lj Dobavo bencinske črpalke je razpisalo mestno poglavarstvo in bo razpis objavljen v sredo v »Slovesnem listu«. Mestna občina porabi za svoje tovarne, škropilne, reševalne, gasilske in osebne avtomobile okrog 40.000 l na leto, saj samo škropilni avtomobili poleti, ki je treba najbolj škropiti ulice in ceste, porabijo 20.000 l bencina. Pri taki množini se pa že precej pozna vsako povišanje cene in zato je mestno poglavarstvo sklenilo postaviti lastno črpalno, ki bo tako velika, da bo mogla v njo izprazniti celo železniško cisterno bencina. Na ta način bo mestna občina odsej dobivala bencin po najnižji možni ceni. Zgraditev bencinske črpalke je pa tudi nujno potrebna predvsem zaradi varnosti pred ognjem na mestni pristavi, kjer je bil doslej bencin vskladšen na jako primitivni način, da so bili vedno v strahu pred ognjem. Bencinska črpalka bo postavljena na mestni pristavi. Poleg najnižje cene in varnosti pred ognjem bo mestna občina z lastno bencinsko črpalno zmanjšala tudi izgube bencina, lažje kontrolirala porabo in prav znatno skrajšala izgubo časa za polnjenje.

—lj V društvu za pravno filozofijo in sociologijo v Ljubljani bo v četrtek 9. t. m. točno ob 18. uri v juridiki seminarjski dvorani na univerzi predaval g. prof. dr. A. Blimović o temi »Indikativna in normativna veda«. Vabljeni vsi, ki se zanimajo.

—lj Našel se je pred približno 20 dnevi na hodniku kirurškega oddelka kovčeg z razno vsebino. Lastnik naj se javi pri upravi policije (urad za najdene stvari).

—lj Kdor se zanima za igranje na kitari, tega vabimo v ponedeljek 13. t. m. v malo filharmonično dvorano na kitarski večer, ki ga bo priredil znani koncertni kitarist Stanko Prek. Vstopnice se bodo dobile ob jutri dalje v knjigarni Glasbene Maticice.

VINO IN SADIJEVE

prvovrstno sortirano, od 60 l naprej razpoložljiva: »Posestov« »GRICE« pri Mariboru. 18. T.

TRAJNO ONDULACIJO

s 6-mesečno garancijo, v modernih frizurah Vam napravi z najnovejšim aparatom za ceno din 60.— »Salon Merlake, Sv. Petra c. 76. 705

KLIŠEI
ENO IN VEČBARVNE
Jugografik
V. PETRANIČ ŠT. 51

Kakor doma se počutite,
ko poseđate **NOVO KUHINJO,**
ki Vam nudi vedno kvalitetna, sveže pripravljena jedila.
Se priporoča **Kmetič Terezija**

Makulturni papir

proda
uprava »Slovenskega Naroda«
Ljubljana, Knaflijeva ulica šte. 5

NARODNA TISKARNA
LJUBLJANA

NEVSEK VESTI TEKOVNE
REPUBLIKE IN NAJBLIŽNJE

Tudi kolesarjem, kar jim gre

Upravičena in utemeljena je njihova zahteva pa upoštevanju kolesarstva pri gradnji avtomobilskih cest

Ljubljana, 7. marca
Začenja se sezona živahnega prometa na naših cestah in postali bodo zopet aktualni posebni naši cestni prometni problemi. Šele zadnja leta smo sprevideli, da zasluži promet na naših cestah mnogo več resnega zanimanja ter skrbni; prometne nesreče so se začele naglo množiti in čeprav je pri nas motorni vozil še izredno malo v prometu, so se začele pojavljati nekatere prometne težave, ki bi jih nikakor ne smelo biti, če bi bil promet primerno upravljen. Pojavljati so se začeli tako zvali »prometni problemi«, ki so za naše razmere nekaj povsem novega.

Seveda so ti problemi predvsem v zvezi z našimi slabimi cestami. Ceste iz dobrih časov, ko so služile prevažanju tovarov z vprežno živino in ko so vozniški se konkurirali komaj uveljavljajoči se železnici, so v primeri z motornimi vozili anahronizem, ki ga sodobni promet ne prenese. Pri nas, v Sloveniji, pa je pomankljivost cest tem občutnejša, ker so ceste tudi preobremenjene, ne le, ker so razvane, blatne ali prašne. Pri nas je cestni promet izrazito mešan in prav zaradi tega čedalje bolj otežen. Ko so začeli pri nas modernizirati prvo cesto, iz tega, da je pri nas promet zelo živahen prav zato, ker je mešan, ker ceste uporabljajo vozniški z vprežno živino in predvsem kolesarji ter šele v drugi vrsti avtomobilisti in motociklisti, ni delal nihče posebnega problema. Celo nekateri strokovnjaki so trdili, da je 6 m široko tlakovano voznišče dovolj široko ter so zavračali »laške«, da se spuščajo v razpravo o rešeh, ki jih ne razumejo.

Zdelo se je, da noče nihče na naših cestah opaziti kolesarjev, čeprav oni dajejo našemu prometu poseben značaj. Letos bo uporabljalo ceste v dravski banovini več kot 150.000 kolesarjev. Zdal jih res nihče ne more več prezreti. Motorizem se pri nas ni mogel razviti. Ne le zaradi tega, ker nimamo primernih cest, temveč, ker so motorna vozila za naše ceste še vedno mnogo predraga. Pri nas je doma revščina in kolo je prometno sredstvo ne le delavca in kmeta, temveč uradnika in obrtnika, pa celo trgovca. Medtem ko ima

v Ameriki že skoraj vsak kvalificirani delavec s stalno službo avtomobil, mora biti pri nas zadovoljen s kolesom tudi markateri obrtniki, ki vodi samostojno podjetje že čez desetletja.

Tako so morali strokovnjaki in avtomobilisti sami pri sebi priznati, da so se uračunali, ko so nenadoma opazili, da so si krivi odsek moderne avtomobilske ceste prilastili kolesarji. Cesta je bila komaj dovolj široka za kolesarje. Kolesarji so postali priznani prometni činitelji. Začeli so marsikoga celo resno skrbeti, kajti od leta do leta jih je več, čeprav nekateri mislijo, da jih je bilo že zdavnaj preveč. Kakor vse kaže, kolesarji ne bodo tako kmalu izumrli pri nas. Ljudje se pri nas odpovedo kolesu samo če si lahko nabavijo boljše prometno sredstvo, motocikel ali avtomobil, a to ne pomeni razbremenitve ceste. Treba je torej računati s kolesarji in da jih ne bo mogoče »zatreti«. Da pa bodo avtomobilske ceste lahko vsaj nekoliko služile tudi avtomobilskemu prometu, je treba kolesarje kljub vsemu zrinuti z njih. Zato ne kaže drugega, kakor začeti graditi posebne ceste za kolesarje, kakršne imajo v naprednejših državah, kjer so sicer kolesarji v manjšini. Na starih cestah se morajo kolesarji pogosto zadovoljevati celo z občestnimi jarki. Kolesar se mora na cesti umikati vsem, če si hoče ohraniti cele kosti ali vsaj obvarovati kolo. Vozniki z vprežno živino se vsaj na nekaterih cestah izogibajo avtomobilom, kolesar pa seveda ne sme pričakovati, da se mu bo kdorkoli umaknil, zato ima pravo samo v občestnem jarku ali čez kupe gramozu.

Prvič kolesarje upoštevajo pri rekonstrukciji državne ceste med Kranjem in Naklomo. Na novi cesti jim bodo določili poseben pas. Nujno potrebno pa je, da kolesarji dobe svojo cesto čim prej tudi med Ljubljano in Kranjem, kjer je razjrt najživahniji kolesarski promet v Sloveniji. Kolesarji v naši banovini bodo samo letos plačali toliko na takšah, da bi z njihovimi prispevki lahko zgradili cesto za nje med Ljubljano in Kranjem. To zahteva tudi Društvo za ceste in Avtomobilski klub v Ljubljani.

Le naprej, brez miru...

Jubilejna mladinska akademija
Ljubljanskega Sokola
Vstopnic je zmanjkalo in telovadnica Narodnega doma je bila mnogo premajhna za prijatelje sokolske mladine

Ljubljana, 6. marca
Kot uvod v velike jubilejne svečanosti Ljubljanskega Sokola, ki bodo dosegle svoj vrhunec v Vidovih dneh, je priredila mladina Ljubljanskega Sokola v soboto zvečer v nabito polni telovadnici Narodnega doma jubilejno telovadno akademijo, ki je pokazala, da vzgaja matično društvo svojo mladino v pravem duhu. Toliko prijateljev sokolske mladine se nismo videli na nobeni prireditvi, saj je zmanjkalo vstopnic. Med posetniki akademije so bili češkoslovaški konzul inž. Minovsky, podstarosta Saveza SKJ br. Gangl, starosta zagrebške župe br. dr. Oton Gavrančič, župni tajnik br. Flegar in številni zastopniki ljubljanskih sokolskih društev. Pročelje telovadnice je bilo okrasno okrašeno z državnimi zastavami in sliko staroste Nj. Vel. kralja Petra II. Pešter, 15 točk obsegaajoč spored, se je zvrstilo točno brez odmorov, tako da je bila akademija končana v dobrih pet četrt ure.

Goste je sprejemala deputacija moškega naraščaja ki jim je izrekala toplo dobrodošlico. Po uvodni končanici, ki jo je zaigrali društveni orkester, so prinesli naraščajniki in deca v dvorano naraščajski prapor, ki ga je občinstvo podpralo z velikim odobravanjem. Med petjem »Le naprej...« je vstopilo v dvorano 60 deklet, ki so jubilejne proste vaje za zlet v Ljubljani opravili skladno in strumno. Posebno učinkovit je bil zaključek prostih vaj z recitacijo Ganglovih stihov »Domovina, vedno mislim nate in na neosvojenih brate...« Občinstvo je nagradilo mlade telovadke s topim odobravanjem. Po dekletih je nastopilo 24 deklet takisto z jubilejnimi prostimi vajami, ki so jih izvedle boljše kot deklet. Sestnajstletna II. oddelka moškega naraščaja je prišla pri začetku vaj nekoliko v nesoglasje z godbo, vendar so krepki naraščajniki izredno težko in učinkovito telovadno

skladbo opravili zelo dobro in skladno. Stavilo so izvajali z lahkoto in z eleganco. Vaje naraščajnic (12) na gredi so bile prav dobre, odlično pa se je postavila vrsta naraščajnikov na bradlji, kjer smo videli krasne vaje, posebno lepe oskoke. Občinstvo je nagradilo vrsto z dolgotrajnim odobravanjem. Mnogo zabave so zbudile raznoterosti deklet. Ena vrsta je delala preskoke s prožno desko, premete, plovne skoke itd. druga vrsta je imela igro s prenašanjem kije, deklice pa so izvajale razne igre. Moški in ženski naraščaj sta zatem izvajala raznoterosti in sicer so naraščajniki delali lepe in učinkovite vaje na švedski klopi, izvajali najrazličnejše preskoke in skoke, ženski naraščaj pa igro z vrvo. Prav lepi so bili tudi hkratni preskoki preko troh konj, nakar je moška in ženska deca ljubko zaplesala češke narodne plesne ob velikem odobravanju gledalcev. Vaje deklic z žogami so bile prav dobre in skladno opravljene, potem pa je 16 deklet samozavestno in strumno izvajalo simbolične vaje »Le naprej...« ob viharnem pritrjevanju občinstva. Osmorica naraščajnic je graciozno izvedla proste vaje, ki so odlično uspeli, za njimi pa je I. oddelka moškega naraščaja skoraj brezhibno opravil simbolično skladbo »Pohode«, s čimer je bila odlično prirejena akademija zaključena.

Pohvalno moramo omeniti, da so vse telovadne točke sestavili voditelji sami, za kar zaslužijo vse priznanje br. Boris Gregor, kar in s. Anuška Keržanova. Občinstvo, posebno pa starši naše mladine, so se zadovoljno razšli, v trdni zavesti in prepričanju, da se njihova deca pravilno vzgaja po Tyrševih načelih za dobro kralja in domovine. Bratskemu vadijskemu zboru matičnega društva naše občestne in po tej poti naprej, da bo tudi članska akademija začetkom aprila uspela tako sijajno in v splošno zadovoljstvo. —at.

Mogočna skupščina gorenjskega sokolstva

Glavne skupščine sokolske župe Kranj so se udeležili delegati 33 edinic

Kranj, 5. marca
V metropoli Gorenjske, v našem tako lepo razvijajočem se Kranju je bila danes dopoldne glavna skupščina sokolske župe Kranj, ki so se je udeležili poleg društvenih delegatov iz 33 edinic tudi polnočestvilni člani župne uprave. Raz Narodni dom je vivala velika državna trobojnica, pa tudi zborovalna dvorana sama je bila pomembnemu dogodku primerno urejena. Na pročelju sta viseli v okusnem aranžmaju srebrni zeleni venec sliki sokolskega staroste Nj. Vel. kralja Petra II. in ustanovitelja sokolstva dr. Miroslava Tyrša, kraj katerih se je vila od strope do tal velika državna zastava.

Skupščina je otvoril kranjski pevski zbor, ki je zapel pod vodstvom br. Vrežca državno himno. Župni staršina r. Jaka Spicar je v svojem ognjevitim nagovoru predvsem naglašal, da pomeni skupščina praznik sokolskega bratstva, sokolskega dela, veselja, uspehov, pa tudi razdobje, ki nam nakazuje, da se zazremo v bodočnost. Čeravno je bilo o tem pisano, velja še enkrat poudariti največji kulturni dogodek Evrope — vsesokolski zlet v Pragi, v naši slovanski Pragi! Ne pozabimo tega! Silo našega ustvarjanja je pokazal

veličastni župni zlet v Radovljici, žal pa je tudi preteklo leto zaznelo globoke vrzeli v naše vrste. V večnost je odšel brat Faunkovič. Še bolj pa je nas pretresla vest o smrti vedno dobrohotnega, vedno smehljavega brata I. župnega podstaršine Franca Dolencata. Spomin umrlih je postala skupščina s »slava« klici, a sokolskemu društvu v škofji Loki je bilo izrečeno še s tega mesta globoko sožalje. Gorenjski Sokoli smo na skrajni meji domovine, čuvamo svoj narod in svojo bitnost.

Po krasnem nagovoru staroste so bile sprejete brzojavke na Nj. Vel. kralja, Savezu SKJ in ministru za telesno vzgojo naroda. Poročila, o katerih smo že poročali, so bila sprejeta brez debate, nakar je bil določen župni prispevek za člana 10 din letno, društva pa, ki poravnajo svoje obveznosti do 1. junija, imajo 20% popusta. Župne tekme bodo 21. maja v Kranju, župni zlet pa 18. junija na Bledu. Župa Kranj bo po zgledu preteklih let priredila zopet svoj prosvetni dan in to na jesen. Z velikim navdušenjem in odobravanjem je bil sprejet predlog, da razvije župa v letu 1940 svoj pravor in da se naprosi za kuma staršina SKJ, Njeg. Vel. kralj.

Soglasno je bila sprejeta uprava župe Kranj. Za staršino se predlaga SKJ brat Jaka Spicar, za podstaršino pa br. dr. Maks Obernel, Stanko Završnik in Rudolf Horvat, tajnika bosta br. Josip Cvar in Zmagar Likar, prosvetar ostane br. Spicar, načelnik br. Vinko Benžik. Podnačelniki so br. Zgur Mirko, Pristav Janko in Završnik Bine, podnačelnice pa ss. Hafner Anica, Petnik Elmi in Jemec Jozica, načelnica ostane s. Horvat Ljilka. V upravo je bilo izvoljenih še 12 bratov, v namestništvo 9 bratov; izvoljeni so bili tudi revizorji, njih namestniki, častno razsodišče in njega namestniki.

Ob zaključku skupščine je bilo poudarjeno, da bodi delo Sokolov in Sokolic posebno in pogumno, naša aktivnost ne sme poznati nikakega zastaja ne mirovanja, dela je obilo. Stojimo pred mnogimi prireditvami, narodno obrambno delo nas kliče, prav tako socialno; okrepimo Sokolsko kreditno zadrugo in pripravljajmo se, da v ničemur ne bomo presenečeni.

Himna »Hej Slovanci«, ki jo je pela polna dvorana z velikim navdušenjem in potem še »Pesem sokolskih legij«, je zaključila 26. skupščino, ki je nudila jasek dokaz, da je sokolstvo tudi na Gorenjskem in čeprav izpostavljeno vsem mogočim neprilikam, zvest stražar nacionalnih svetinj na severozapadu države.

„Dve Marički“ na sokolskem odru

Mladina viškega Sokola nam je priredila večeraj popoldne prav prijetno predstavo. V režiji br. Bogomira Kemperja sta naraščaj in deca prav dobro uprizorila ljubko priljubljeno igrico s petjem v 6 dejanjih »Dve Marički«, delo znane mladinske pisateljice Marije Grošjeve, ki je tudi prisostvovala uprizoritvi. Obisk je bil prav lep, tako da je bila dvorana polna sokolske mladine in staršev ter prijateljev našega društva. Mladina se je oklenila igrice z vso resnostjo in ljubeznijo, zato je tekla predstava gladko brez vsakih motenj. Glavni vlogi Marički sta prav dobro rešili deklici Erjavčeva in Remskarjeva, ki bosta postali sčasoma še odlični igralki na našem odru. Bili sta nadvse ljubki in sta s svojim nastopom namah osvojili srca vseh, kar je dokazovalo navdušeno pritrjevanje po vsakem dejanju. Povsem naravna je bila Meta, varuhinja kraljčine Maričke naraščajnice Oličičeva, ki se je v svojo vlogo povsem vživela. Odlične v nastopu je bil kralj br. Milana Česnika, le obleka bi morala biti bolj kraljevska. Njegova izvrstna maska in lepa izgovorjava sta bili prav dobri. Vse priznanje zasluži tudi Duh-Prekucuh br. Frischa, ki je z lahkoto obvladal dokaj težko vlogo. Mnogo zabave so nudili s svojim nastopom čevljar br. Bradec, oboja čevljarska vajenca br. Pretnar in Božo Račič ter dvorni slugi br. Marka Račiča in Batiča. Dobro so se postavili dalje tudi palčki, družice in sirote, ki so svoje vloge rešili zelo zadovoljivo. Igrico je mnogo povzdignilo tudi petje in pa dokaj lepa scenarija in razsvetljava.

Mladina je s svojim prvim nastopom dokazala, da se zna sukati tudi na gledališkem odru in samo želimo, da bi nam čim prej priredila tako prijetno popoldne. Vse priznanje zasluži režiser br. Kemperle in pa br. Grdina, ki je pomagal pri pevskih točkah. Avtorica igrice gđ. Grošjeva je bila izredno zadovoljna in se iskavo izražala o nastopu naše dece in naraščaja. Igrico bodo ponovili v nedeljo 12. t. m. in vabimo zlasti mladino ljubljanskih sokolskih društev, da si jo ogleda.

Sokolska mladinska akademija na Jesenicah

V nedeljo je mladinski odsek jeseniškega Sokola priredil lepo mladinsko akademijo. Prireditve je bila zelo dobro obiskana. Navzočna je bila vsa sokolska mladina, najstarejši in lepo število članstva ter prijateljev Sokola.

Akademijo so otvorili z državno himno ki jo je pod vodstvom brata Razingerja zapel mladinski pevski zbor. Na to je nastopila moška deca s prostimi vajami, ki jih je sestavil brat Tomšič. Sledila je srčkana sestava »Peritice«, ki jih je pripravila sestra Ferjanova. Pod vodstvom sestre Klavrove je nastopila ženska deca s solnčniki, ki so zelo ugajali. Moška deca je nastopila s preskoki čez kozo, ki jih je izvedlo lepo pod vodstvom brata Antončiča. Za spremembo je poskrbel mladi Boži Jože, ki je lepo zaigral nekaj komadov na harmoniki. Na klavir pa sta igrali sestre Čemažarjeva in Markizetičeva. Ženski naraščaj je nastopil na dvojniški bradlji, kjer je dovršeno izvajal teške sestave, ki jih je sestavila vodnica sestra Anica Holnarjeva. Dekleta so zapele nekaj narodnih pemi pod vodstvom sestre Černutove. Nato je sledil lep prizorček dece, ki jo je naučila sestra Ferjanova. Za prostimi vajami ženske dece je sledila lepa zaključna scena, ki jo je pripravil brat Tomšič. Prireditve, ki je bila zelo pestra, je bila zelo dobro pripravljena in izvedena, kar je za sluga požrtvovalnega vodnika brata Tomšiča ter sester in bratov, ki so mu krepko stali ob strani.

Matiji Pelku v spomin

Zagorje, 6. marca
Tiha, globoka žalost je napolnila našo proletarsko dolino. Ni ga več! Tam v tišem domu je ležal na svoji zadnji postelji, ko sem stopil predenj. Nepremično je ležal med štirimi plamenčki, postavljenimi na visokih stojalih in zasut s cvetjem. Bil je kakor drevo, ki poganja vedno nove mladike in cvetove, raste in se razpreza v soncu, kljubuje viharju, dokler ga ne podre. V črno kopreno se je zavil njegov dom, del dela sred proletarske doline.

Zamišljeno sem stal poleg njegove mrtvaške postelje in premišljal življenje, ki je kakor pot iz preteklosti v sedanost in odtod v bodočnost. Naš vzgojitelj je po tej poti trozil za nas vrste cvetove svoje srčne krvi, modre, plemenite in krepke, vse kar je imel najboljšega. Ni nam naznanil, da odide, marveč tiho in nemo je končal svoj pot in nas zapustil.

V njegovem srcu je bilo sonce, odkritost, poštenje. Z delovno roko je upravljal dom znanja, v katerega smo prihajali lačni in odhajali nasičeni dobroto in znanja. Vrtar je bil. Mladike je prejemal, a sad oddajal. Gojil jih je, negoval s pozornim očesom in oddajal dovolj trdne v svet. Nikoli ni miroval, neutrudno je sejal in gojil. Videl je odklone, spoznal pa tudi napake in jih tehtal, globoko presojal. Znal je biti vesel, sproščen, dovpljen, duhovit, srčno dober. Ljubil nas je kot najbolj pozoren in nežen oče. Gojil je nje-mu zaupane cvetke in ni ene med njimi, katere se ne bi bil dotaknil s svojo skr-

bočo roko, da je rasla in ni pogrešala solnca.

Odšel je... Preselil se je v boljši svet in naša globoka hvaležnost gre z njim. Mali plamenček na njegovem grobu pa bo vedno plapolal in oznanjal njegovo ljubezen do nepozabljene mladine, ki ji je dal vse in je zapustil bogato dediščino: spomin nanj, ki nam bodi in ostani vzor. Ovešale so zemlje rože njegovega vrta, ostale pa bodo neminljive rože naše hvaležnosti. Slava mu!

O. B. v imenu pokojnikovih bivših učencev.

Iz Ptuja

»Kdo je kriv?« to vojno zgodbo v dveh dejanjih so v petek uprizorili naši poštvovalni igralci. Igra je zajela iz vojne dobe ter nam prikazuje vse grozote, ki so jih vojaki pretrpeli na fronti. Režiser g. Žizek je napravil scenarjio tako naravno, da so se igralci in gledalci počutili, kakor da bi preživljali celotno igro na fronti. Omeniti moramo, da so igro zelo dobro podal vsi igralci. Glavno vlogo sta igrala gđ. Veljakova kot gost in g. Wilhelm, ki je igral vojaka Spiessa. Zlasti so pri igri zelo ugajali brezhibni vetlobni efekti. Igralci so želi za svoj trud obilo polvale občinstva. Grajati pa zopet moramo, kar smo že večkrat, da bi bilo gledališče lahko bolje zasledeno. Igro bodo po-

»Prevara« — zanimiva izvirna novost

Drama iz štajerskega kmetijskega življenja nas je seznanila z novim avtorjem igralcem

Ljubljana, 7. marca
Včasih bereš, poslušaš ali gledaš, pa ti oko obstane med mrgolečimi besedami na stavku, ki te zadene v dušo. In si rečeš: moč je pisatelj, moč ima srce in duha... ali pa morda šele bo, ko se dokoplje do tistega najtežjega: do izraza in oblike.

Tako se mi je zgodilo, ko sem bral in gledal »Prevaro«, odrski prvenec še prav mladega mariborskega igralca. Tu se je oglašil stavek:

»Bil sem po svetu. Spoznal sem, da svobodni ljudje več razumejo, več odpustajo... Le tlačeni človek se ne zna obvladati.«

Da, vse razumeti se pravi vse odpustiti. In v širokem svetu postaneš resnično svoboden v svoji sodbi, svojem čustvovanju in mišljenju. Zaplankanci so zmerom neizprosnji, nestrujni, zato neznosni nesrečni in svoji okorelosti.

To spoznanje je ozivil Lojze Standerker v Drobeževem Tonetu, ki je videl svet, živel v Franciji, ter ga je postavil kot oster kontrast vaškim zakrknjenjem. Töne, idealen tolerantnej v nasprotju z omejenimi reakcionarji in konservativci.

Druga, sicer ne nova, a močno izražena misel je, da je ljubezen najvznejša sreča, a včasih tudi demonska sila, ki gre preko vsega in se ne ustavi niti pred zločinom, ako je razsodnost presihka.

in tretja misel je: pravemu možu je otrok, potomec, cilj fizičnega in psihičnega življenja; otrok je višek blaženstva, a odpovedati se lastnemu otroku, je pravemu možu kakor: pravi materi višek tragike.

Ivan Lemež, bajtarski sin in hlapec, je hotel postati spoštovan posestnik, da bi smel tudi v cerkvi sečeti pod prižnico in bi se mu ne bilo treba drenjati z reveži med vrati. Pa je vzel mlado vdovo, Trezo, ki jo je prevaral, hlinel ji ljubezen. Odlično je poslej gospodaril in dvignil posestvo. A v hišo je prišla rejenka Lonka, lepo, polnokrvno dekle. Vzljudil jo je, varal z njo ženo, vso pogreznjeno v ljubezen do njega in usnujeno svoji ljubezenski strasti. Da bi dobil Lonko, zastrupil ženo. A Lemežu je Lonka vrnila prevaro in umor žene s svojo prevaro. Kajti Lonka ni ljubila Lemeža, temveč se mu je vdajala samo, ker je bila sužnja lastne neukrotne krvi. Torej prevara za prevaro, ker vse zlo se masčuje. A Lonka je prevarila tudi Drobeževga Toneta, dasi je vedela, da jo ljubi in dasi ga je sama ljubila.

Ta Töne, najlepša, plemenita, težko verjetna oseba, je razumel Lonkino le iz vrele krvi kipečo grešnost in ji jo je odpustil. Poročil se je z njo a šele na svatbi je zvedel, da je bil po Lonki zopet prevaran: Lonka je tudi noseča. A Töne razume in odpusča tudi to. Da, niti njegova mati, Lonkina tača, nič ne ugovarja, da bo babica otroku, čegar oče ni njen sin. Zdi se mu, da je ta neverjetnost še večja, kolikor poznam slovensko kmetiško ljudstvo. No, nič ne de: lepo je in prav bi bilo, da je tako. Avtor je svojo idejo plemenite tolerance dogljal do viska z vzklikom Lemeža, ki se odreče Lonki in otroku ter svobodno odhaja orožnikom v pest: »Lonka! Töne! Bodita srečna in — dobra z mojim otrokom!«

Ta resignacija in želja je krasna in nas je zgrabila za srce... Zaradi tega lepota je bilo Standerkerjevo mladostno dramatsko delo vredno uprizoritve. Naturalistično zajeta in podana drama se odlikuje z naravnim, gladko tekočim dialogom in krepkim, čeprav ne dosledno čistim ljudskim jezikom. Vmes je nekaj izrazov in fraz, ki so novinski, nepristni, pripovedovanja papirnatega, po vrhu patetičnega značaja. Šibkost prvenca se izdaja v tehnik. Prvo dejanje, izredno dolgo in bogato dogodkov, drugo kratko z malo akcije, a več epike, tretje najkrajše, obstoječe iz par prizorov. Po strastni, napeti sceni I. dejanja pravi Lemež nemadoma Lonki: »Živino še moram napojiti. Počakaj me!« (Odide, Lonka obsedi z brado med člani in — pavza.) Pa ti prikolovrati Töne s kovegom, kakor bi padel z neba. Objameta se, Lonka izjavlja: »Sedaj vem... samo tebe imam rada!« Töne je kajpak srečen, a pravi nepričakovano: »A zdaj moram iti! Jutri spet pridem.« In res odide.

Takih nerodnosti, ki so neprostovoljno komične, je še več. Tudi izrekov, hotenih modrih, resničnih, celo bridkih, a izzivajočih smeh.

Nič zato, Standerkerjevega prvenca smo v celem veselju, saj je resen obet. Dokazal je, da zna zvezi, da se pogloblja v psihologijo, zna postavljati resnične ljudi na deske, dejanje zaplesti in razvozljati in nuditi etično tehtnost. Nekomplicirana je t. njegova reč, a mlad igralec je, ki se je na uprizoritvah doma in v Ljubljani naučil maršeta. Morda nam ustvari prihodnjeto dramo, ki bo prinesla manjše besede, kričanja in metanja, a več zapletenosti v duševnem trenju oseb za enako plemenito idejo v bolj ekonomično zgrajeni dram.

novili v petek in jo priporočamo vsakomur, da si jo ogleda, ker mu ne bo žal.

— Z živilskega trga. Zadnje čase je naš trg bolj slabo založen. Pozna se, da so bližnja pomlad. Perutnine je zelo malo. Jajca pa so se znatno pocenila in jih dobijo 25 kom. za 10 din. Na trgu pa zelo pogrešamo ribe, zlasti ob postnih dneh.

— Združenje krojaških mojstrov je imelo redni občni zbor, ki je bil zelo dobro obiskan. Združenje šteje sedaj 118 mojstrov in 3 modistke. Razvila se je zelo živahna debata o starostnem zavarovanju, pri kateri se je ugotovilo, da so glede tega zavarovanja vnešeni za obrtnika težki pogoji. Združenje bo v poletnih mesecih otvorilo vzgojevalni tečaj za vajence. Pri tajnih volitvah ej bil izvoljen za predsednika g. Kritanič, za podpredsednika pa Franc Repič.

— Stavbno gibanje. V zadnjem času čitamo po časopisih, da zida pokojnikski zavod v večih mestih stanovanjske hiše. Tudi v Ptujju je veliko zavarovancev, ki so vplačali za delodajalci vred že prav čedne vsote. V Ptujju zelo pogrešamo manjša udobna in moderno urejena stanovanja. Zato bi ne bilo napak, ako bi tudi v Ptujju Pokojnikski zavod sezidal manjša stanovanjska hiša, ki bi gotovo donosala lepe dohodke. Stavbišča pri nas niso draga in bi v tem pogledu šla mestna občina Pokojniškemu zavodu gotovo na roko. — Nameščene.

Uprizoritve v skrbni in z ljubeznijo pogledani režiji Bratka Krefta je bila dobra, v ansamblikih prizorih odlična.

Potokarja smo gledali s čisto nove strani. V veliki vlogi strastnega, nasinega Lemeža, ki se končno zlomi v plemeniti resignaciji, je zopet dokazal svoj veliki igralski talent. Vida Juvanova je podala nesrečno, a neskončno blago ženo Trezo odlično. Mileva Boltarjeva je imela z Lonko prav posebno težko nalogo. Njeni dialogi z Lemežem in Tonetom v 2. dejanju so naravnost kamni spotike. Značaj preteklosti in sedanosti Lonke bi zahtevali ne vem kolike strastne eruptivnosti in polne privlačnosti. Boltarjeva je vso osebo dvignila v čednejše ozračje, a tudi v bledeje barve. Presenetkov Tone Drobež je preizkus, ki se je marljivemu začetniku posrečil deloma. Dobro govori. A ljubimec se ni. Polona Juvanova je dala Pepo zgolj z zelo rutino, takisto Sever Muljica brez zanimivosti. Tina Gabrijeličeve je prazna epizoda, a zopet čisto materinski ton je zadela Rakarjeva s Tonetovo širokosrčno mamico.

Ansambliki prizori so bili v 1. in 3. dejanju odlično izvajani, svatba z godbo in naskok prežarejo efektivno realistična. Avtor je bil s solisti po vseh dejanjih klican na rampo, odlikovan s cvetjem ter je vse osebje zelo priznanje. Fr. G.

Z Jesenic

— Podružnica SPD na Jesenicah prireditve v petek 10. t. m. ob pol 7. zvečer v telovadnici osnovne šole zelo aktualno predavanje pod naslovom: »Prva pomoč v gorah«. Predavanje je namenjeno predvsem planincem, smučarjem, telovadcom in sportnikom, ki jih je na Jesenicah nešteto. Predaval bo znani strokovnjak g. dr. Franc Novak iz Ljubljane. Predavanje se bo vršilo v zvezi s skiptičnimi slikami in bo predavatelj tudi z risbami predložil praktična navodila v slučaju nesreč. Vabljeni so vsi, ki hočejo bližnjemu in tudi sebi pomagati v nesreči.

Iz Škofje Loke

— Za sokolski tisk! Pomemben člen v verigi sokolskega gibanja je vprašanje sokolskega tiska, ki bi moral najti pot v vsako sokolsko hišo. Prosvetni odsek loškega Sokola je priredil v navedeni zadevi dve predavanji, ki bi bili lahko želi še več zanimanja, kakor so ga. Ravnatelj meščanske šole br. Karel Sovre je v poljudni obliki prikazal razvoj sokolskega tiska, vse od početkov dalje pa do danes. Ogromno literature je bilo že izdane in prav bi bilo, da se vsak brat in sestra z njo seznanijo! Pri prvem predavanju je sodeloval pevski zbor, ki je zapel pod vodstvom br. Babčiča več domačih pesmic.

— Slovo vrliga člana Častniškega zbora. Poslovil se je od Škofje Loke kapetan g. Rudolf Pirš, čigar ime bo ostalo v naši javnosti v najlepšem spominu. Vsa leta svojega bivanja med nami je bil g. kapetan zelo uslužen in zvest prijatelj našega ljudstva, ki je imelo v njem dobrohotnega sosedanca, ki je našel vselej dobro besedo za vsakogar. Naše želje, da bi bilo g. kapetanu, kakor tudi vsej njegovi družini usojenih v bodočem življenju kar največ lepih in upešnih dni, pa spremljajo tudi čestitke, saj je Pirš opravil majorski izpit, kar samo po sebi dovolj pove, da smo imeli v odhajajočem odličnega člana našega polka, ki je bil pri vsej zapolnitvi vedno odkrit prijatelj našega Sokola. Interesno domovine so poklicali g. Pirša drugam! Naj bo uverjen, da ga spremljajo naše najboljšje želje. Škofji Loki bo ostal vedno ljub in drag got.

— Škofjeolanci, lastniki psov prijavite svoje pse, če še tega niste storili.

— Huda nesreča v Šeštru. V četrtek zjutraj se je pripetila v šeštru huda nesreča. V oddelku za platinanje je delal Martelak Janez. Naključje ali kaj je hotelo, da je moč premalo pazil in tako mu je zgrabilo obe roki in mu jih potisnilo do zapetjaja v stroj. Ko je hotel Martelak roki potegniti nazaj, je bilo že prepozno. Trdo ga je zgrabilo in mu oparilo roki v uhajajoči pari, poleg tega pa je nesrečnega tudi stisnilo. Sodelavci so prihiteli, da bi rezevu pomagali, rešili pa so ga oklepov šele potem, ko so morali del stroja razdreti. V tvojino so poklicali dva zdravnik, ki sta nudila Martelaku prvo pomoč, nakar so prepejali ponesrečenca v ljubljansko bolnico. Zdi se, da je do nesreče prišlo zaradi tega, ker Martelak ni oprijel pri tulcu krajev, marveč je segel po oglavju. Ako ne bo komplikacij, računajo, da bo moč Martelak čez nekaj tednov zopet prijeti za delo.

V GLEDALIŠČU

— Zakaj pa ta tenorist v garderobi tako grodo preklinja?

— Ker je dobil samo enajst vencev.

— In to mu ne zadostuje?

— Zadostovalo bi mu že, toda plačal jih je dvanajst.

Baroda dobi novega maharadžo

V kratkem bo kronan eden najbogatejših indijskih mogotcev šrimant Juvaraj Pratapsinh Gaekvar

Baroda, glavno mesto države enakega imena v Indiji severno od Bombaya pri Cambayskem zalivu, bo pozdravilo novega maharadžo. Baroda je lepo, moderno mesto s 112.000 prebivalci, razdeljeno po dveh glavnih ulicah, ki se križata sredi mesta, v štiri dele. Na križišču je velik trg in na njem pravilna palača maharadže Gaekvara. Na tem trgu bodo velike svečanosti in razne ljudske prireditve, borba nosorogov, bikov in slonov, zaigranje bengaličnega ognja ter pogostitev povabljenih gostov in prebivalcev mesta ob nastopu novega maharadža.

Maharadža iz siromašne kočice

Nedavno so pripeljali iz Bombaya v Barodo mrtvega Gaekvara Sayadži Rao, ki je umrl v Bombayu po kratki bolezni, star 75 let. Še istega dne so ga pokopali. Izpraznjeni prestol zasede njegov edini sin šrimant Juvaraj Pratapsinh Gaekvar. Sayadži Rao Gaekvar je bil tretji v vrsti najbogatejših indijskih vladarjev za Nizamom Hajderabadskim in Ago Khanom. Njegovi letni dohodki so znašali v našem denarju blizu pol milijarde. Veljal je za enega najvplivnejših mož sodobne Indije. Obenem je pa spadal med najromantičnejše postavbe, saj je bil poklican na prestol kot 12 letni deček naravnost iz siromašne kočice neke vasice v Dekanu. Tako je oživel spomin, da izvira dinastija Gaekvarov iz nižjega stanu.

Demantni prašek kot morilno orožje

Bilo je po burnih dneh pretečega pretrata v Barodi ko so strmoglavili zadnjega maharadžo zaradi krutega vladanja in razuzdanosti, pa tudi zaradi poskusa usmrtiti angleškega rezidenta v Barodi z demantnim praškom, nasutim v kozarec pijače. Iskanje naslednika ni bilo lahko, kajti vsi, ki so se zdeli po svojem rodu za to določeni, so bili že diskreditirani po svoji

preteklosti. Končno je angleška vlada s pomočjo maharane odkrila v zakatni vasi v Dekanu potomca pozabljenega in siromašnega stranske veje dinastije Gaekvarov Savadži Rao. Ta dinastija vlada v Barodi že od leta 720. Njegovi starši so bili neposredni potomci rodbine, ki je vodila baroške bojevnike leta 1720 v osvobodilni vojni proti Pešvu vladarju konfederacije indijskih držav, ki je bilo njeno glavno mesto Puna. Konfederacija je bila razbita in tako so dobile svobodo države, kjer vladajo maharadže. Baroda je bila med prvimi, ki je navezala zvezo z Anglijo in sklenila z njo pogodbo glede protektorata.

Reformator Sayadži Rao

Mali Sayadži Rao je bil popoln divjak, analfabet Angleška vlada je morala v prvi vrsti poskrbeti za njegovo vzgojo in izobrazbo. Deček je bil izredno nadarjen in v šoli se je takoj pokazala njegova listroumnost. Ko mu je bilo 18 let, je zasedel prestol in vladal 62 let. Samo trije vladarji ena vladarica se lahko v tem pogledu kočajo z njim in sicer Radames Veliki v starem Egiptu, Ludvik XIV v Franciji, kraljica Viktorija v Angliji in Franc Jožef I.

Maharadža iz siromašne kočice je reformiral svojo državo Baroda je bila prva med indijskimi državami ki je začela graditi železnice in se zdaj ima najgostejše železniško omrežje v Indiji. Vsi njeni kraji imajo železniške zveze z glavnim mestom, vsi imajo tudi dobre cestne zveze. Razen tega se pa odlikuje Baroda še v eni vrsti zadevi. Ima namreč med vsemi indijskimi državami največji odstotek pisarnih prebivalcev. Med mladino sploh ni več analfabetov kajti leta 1906 je uvedel maharadža obvezno šolsko pouk. Pod njegovim vladanjem je bilo zgrajenih 2.500 šol in vsak večji kraj ima vsaj ljudsko šolo. Z izobrazbo je prihajala v železo modernizacija poljedelstva in znaten razvoj industrije. Letos je maharadža potrdil imenovanje prve ženske v državnem tožilstvu.

Zlati topovi

Iri vsem razume-anju za pridobitve mo dernega časa j. pa ostal Sayadži Rao sa. modrlec in nastopal je s pravim orijental. skim razkošjem. V njegovi telesni straži je imelo topništvo zlate topove, v nje vpreženi volji pa zlato opremo. Slon, ki je na njem maharadža sedel ob oficijelnih prilikah, je bil ves posut z zlatom. Ko je leta 1936 maharadža slavil demantni jubilej svojega vladanja, je naročil zlat avto. Urediti si je dal tudi radio, za kar je plačal v našem denarju blizu 150 milijonov.

Prigoda na kronanju Jurija V.

Nekoč je bil maharadža Sayadži v nevarnosti, da bi izgubil prestol. To je bilo ob kronanju Jurija V. za indijskega cesarja leta 1910. Barodski maharadža je prišel na kronanje z dragulji, ki je bila med njimi samo ogrlica vredna 2.000.000 funov sterlingov. To je bilo v času, ko se je govorilo, da popira maharadža v Barodi uporno protianglijsko strujo. Ko je stopil maharadža med pozdravljanjem indijskih knezov v Delhi pred Jurija V., se je baje delal, kakor da se ga vsa ceremonija nič ne tiče in po komaj vidnem poklonu je obrnil angleškemu kralju hrbet. Film o kronanju je vzbudil v Angliji burne demonstracije. Govorilo se je, da je maharadža nalašč razžalil kralja in javnost je zahtevala njegov odstoj. Maharadža Gaekvar se je opravičil kralju in indijski podkralju, da je bil tako zvan incident samo posledica njegove nervoznosti. Kralj Jurij je opravičilo blagohotno sprejel.

Med svetovno vojno je barodski maharadža opetovano doprinesel dokaz svoje lojalnosti do Anglije z izdatnimi denarnimi podporami. Po vojni se je večkrat mudil v Angliji, kjer je imel tudi pačo Oženjen je bil dvakrat. Njegova prva žena princesa Tandžore je umrla leta 1895 in maharadža, ki si je želel dediča se je takarano. Z njo je imel hčerko in sina šrimanta Juvaraja, ki je po njem podedoval prestol.

Egiptolog Howard Carter umrl

Sam ni nikoli verjel, da bi se mu mogel osvetiti Tutankamnov duh

Kratko smo že poročali, da je umrl v četrtek zvečer v Londonu angleški egiptolog Howard Carter, star 66 let.

Pokojni Carter je bil eden tistih srečnih arheologov, ki se mu je enkrat v življenju posrečilo senzacionalno odkritje svetovnega pomena in vrednosti. Carter, ki je posvetil večino svojega znanstvenega dela Egiptu, je našel tam tudi srečo z odkritjem, ki je njegovo ime proslavilo po vsem svetu. Kot vodilni član mnogih arheoloških ekspedicij je deloval zlasti v Thebah v takozvani Dolini kraljev, kjer je napravil senzacionalno odkritje. Leta 1922 se mu je posrečilo odkriti še dobro ohranjen in po srečnem naključju se neizpopano grobnico mladega staroegiptskega vladarja Tutankamena. To je bilo edinstveno odkritje iz zgodovinskega, arheološkega, pa tudi praktičnega vidika. Notranja krsta je bila iz čistega zla-

ta in vredna samo kot kovina 250.000 dolarjev. Prava umetniška vrednost odkritja in okrog sto v grobnici najdenih predmetov je bila pa neprecenljiva. To odkritje je bila senzacija 1922, ko se je zbiral v »Dolini kraljev« ves znanstveni in družabni svet da bi si ogledal znamenito staroegiptsko grobnico.

Toda važno odkritje je spremljala cela vrsta tragičnih dogodkov in nenadne smrti članov Carterjeve arheološke ekspedicije. Še istega leta je umrl v skrivnostnih okoliščinah Carterjev prijatelj in sorodnik lord Carnarvon, potem pa po vrsti še trije člani ekspedicije, da ne računamo mnogih delavcev in paznikov, ki so pomagali Carterju odkopavati grobnico. Takrat, takoj po odkritju grobnice, so se jelo širiti govorice o prokletstvu tistih, ki so motili faraonov posmrtni mir. Prekletstvo naj bi bilo razvidno iz nadpisa nad vhodom v grobnico in potrjeno po celi vrsti nenadnih in tragičnih smrti ne samo neposrednih udeležencev senzacionalnega odkritja, temveč tudi tistih, ki so jim prišle v roke poedine zgodovinske znamenitosti iz Tutankamnovega groba. Tako se je usoda igrala z življenjem mnogih ljudi ne samo v Egiptu in Angliji, temveč tudi v Ameriki in Avstraliji. Samo tistega, ki je prvi odkril grobnico in motil faraonov večni mir osveta ni zadela. Umrl je šele zdaj ko je minilo že 7 let od njegovega znamenitega odkritja.

Howard Carter je zapustil tudi važno znanstveno delo. Že leta 1898 je izdal v Londonu knjigo o egiptskih hieroglifih ter podrobno publikacijo o svojih odkritjih grobnice Ramsesa IV. in Thutensosa IV. pred vojno pa delo »Pet let arheoloških raziskovanj v Thebah« leta 1923 pa senzacionalno delo v razkošni opremi »Tutankamnov grob«. Temu je sledilo obsežno skupaj z drugim egiptologom A. Macem napisano delo o Tutankamnu, znanstvenec najobsežnejše delo, pojasnjuječe od vseh strani dobo staroegiptskega faraona, slučajno odkrito po nepricačanih najdbi njegove grobnice. Nikoli ni verjel, da more biti odkritje faraonskih grobnic usodno za

človeka, ki se po tisočletjih dotakne mu mije. Nikoli tudi ni imel nesreče v življenju in od svojega velikega odkritja je živel v popolnem miru. Čeprav je bil pozneje še večkrat v Egiptu je posestil slavno grobnico samo enkrat in sicer leta 1937. V svojem londonskem stanovanju je imel le malo egiptskih starin manjše vrednosti Nobena pa ni bila v zvezi s Tutankamnom. Iz tega bi se dalo sklepati nasprotno, da se je namreč bal Tutankamnove osvete.

Tragedija v gerah

Smučarska patrula francoskega alpinskega polka je našla v soboto dopoldne na Couillotskem sedlu na najjužnejšem robu Primorskih Alp razvaline prometnega letala, ki je najbrž v megli zavozilo v skale in se razbilo. En motor se je ob udarcu ali eksploziji odtrgal in odletel nad 70 metrov daleč. Okrog letala je ležalo šest trupel, v trupu letala, v kabini, so pa našli štiri mrtve potnike. Razbito letalo je Junkers 52. Na trupu je bilo še čitljivo ime letala »Daluse«.

Letalo »Daluse« je pripadalo letalski družbi Iberia, ki je šele nedavno otvorila zračni promet na progi Berlin-Rim-Barcelona. Izginilo je že 25. februarja, ko so letalo zaman pričakovali na letališču v Marseillu. Pogrešano letalo so zaman iskali, ker so mislili, da se je ponesrečilo na drugi strani pogorja. Kmetje v gorskih vaseh so trdili, da so videli 25. februarja veliko letalo, kako se je spuščalo proti vasi Vionne. Šele v soboto je opazil razbito letalo od daleč častnik, ki je vodil patrulo vojaških smučarjev v ponesrečenem nemškem letalu bi moralo biti sedem potnikov in štirje člani posadke. Enajstega trupla še niso našli.

Številka, ki se je boje zločinci

V Londonu se alarmira policija s številko 999. Ker ima londonska policija okrog 30 avtomobilov neprestano dveh tih po ulicah je varnostna telefonska služba učinkovitejša kakor v drugih evropskih mestih kajti vsi policijski avtomobili imajo brezžično zvezo s policijskim ravnotejstvom s slovečim Scotland Yardom. Zdaj poziva londonska policija prebivalstvo mesta, naj kličje številko 999 pogosteje. Obenem pa opozarja javnost, kakšne uspehe

ima ta naprava. Policijska telefonska centrala v Londonu je morala noč in dan skrbeti za zvezo z 12 uravni. In mesечно je imela najmanj 40.000 klicanj. Okrog 5000 je bilo privatnih klicanj, vsa druga so pa odpadla na policiste in policijske urade. Blizu 10% privatnih klicanj številke 999 je privedlo do nagle aretacije zločincev večinoma že čez nekaj ur ali celo samo nekaj minut po zločinu.

V južnozapadnem delu Londona je opazil nekdo nedavno ponoči luč v sosedni hiši o kateri je vedel, da se mude njeni stanovalci nekje na kmetih. Sosed je poklical številko 999 in obvestil o tem policijo. Policijski radio je takoj poklical v bližini vozeči policijski avto, k se je kmalu ustavil pred dotično hišo. Pri vsem tem je imel še telefonsko slušalko v rokah pa je videl kako je policija odprla vrata. Ta primer jasno dokazuje kako važno je, da ljudje pravočasno obvestijo policijo o zločincih in zločinih.

Dobrodošli odpadki

Ne samo Nemčija tudi Japonska in nekatere druge države so spoznale da se z raznimi odpadki uniči je precejšen del narodnega premožja. Japonci so pod težo razmer prim rani težjim gospodarskem položaju. Vojna s Kitajsko je Japonsko gospodarsko še močno oslabil. Zato se ne smemo čuditi da Japanci že davno zbirajo odpadke kovin in raznih drugih stvari. Slednjč so se pa jeli zanimati tudi za odpadke kadilcev.

Koliko opekov cigar cigaret ter papirja v kateri m je zavil tobak pomečkan diki proč. Kdor pokadi cigareto ali natlači pipo z zadnjim tobakom iz zavojčka, m ra ogorek ali papir l po spravitvi zaviti ali izr čiti traf kantu. Tobakični monopol na Japonskem plača za zavijanje cigaret in tobakov okrog 10 milijonov jen. Ta denar je še d slej v smeti. Odsli se bo pa papir zopet vračal v proizvodnjo.

Gandhi gladije

Portočali smo že, da je napovedal Gandhi gladovno stavko, ker maharadža iz Radžkote noče izpolniti njegove zahteve po ustavni reformi. Gandhi je izjavil da se bo postil tako dolgo, dokler maharadža ne bo pristal na ustavno reformo. Gandhijeva žena je zdaj zaprta v Ražkotu zaradi političnih deliktov. Gandhijev sklep je vzbudil po vsej Indiji veliko pozornost. Ko je dobil Gandhi od radžkotskega maharadža pismo, ki mu v njem maharadža sporoča, da ne more izpolniti njegove zahteve, je Gandhi izjavil o tem pismu: To je prillvanje olja v ogenj.

Mahandas Karamchand Gandhi, ki so mu dali njegovi privrženci častni priimek Mahatma, kar pomeni velika duša, bo star letos 70 let. Navzile svoj starosti in asketskemu življenju, je še vedno ognjišče vsega narodnega prebujenja Indije. On je svetovalec in tudi deljanski vodja vsega indijskega narodnega kongresa, vsemočnega političnega pokreta v Indiji. 20 let se je boril za boljše življenje 150.000 zatiranih Indov v Južni Afriki. Ko je dosegel svoj cilj se je vrnil v Indijo. Tam je postal po vojni glasnik in vodja odpora proti Angliji, s katerim hoče priboriti Indiji neodvisnost. Neodvisna Indija naj bi bila po njegovem načrtu v tesni zvezi z Anglijo. Njegova gladovna stavka še ne pomeni tragičnega konca, čeprav nihče ne dvomi, da je Gandhi zmogel prostovoljno umreti od lakote saj je v znak protesta proti Angliji že opetovano gladoval. V

septembru 1932 je napovedal gladovno stavko do smrti, da bi prisilil svoje rojake k lepšemu ravnanju z zatiranimi kastami v Indiji. Gladovno stavko je končal čez šest dni, ko se je indijska gospoda spoznamela s parji.

Gandhi je zaradi gladovanja že zelo oslabil. Indijska vlada v Bombayu je sklenila oostopiti, če bi Gandhi do danes ne nehaj gladovati. Tuji vse pokrajinske vlade so zagovarjale z oostopom Gandhijeva stopoga je pušila iz koncentracijske taborišča k svojememu mžu, ki jo je pa poslal nazaj v Benaresu so se že pričeli nemiri in tam je že tekla kri.

Urarjev nagrobni spomenik

Na nagrobnih spomenikih vid mo pogosto zanimive napise. En tak je gotovo napis na starem nagrobni spomeniku nekega urarja na pokopališču v angleški vasi Aberconvey. Pokojnikovo življenje je tu opisano z besedami in izreki, vzeti iz urarstva. V našem jeziku bi se glasil ta originalni napis približno takole:

»Tu leži v vodoravni legi zunanja posoda urarja J. Routleigha, ki je njegova spretnost delala čast njegovemu poklicu. Poštenje je bila glavna prožina vsega njegovega življenja. Previdnost pa njegovega rodu. Njegovi kazalci se niso nikoli ustavili, kadar je del pomoč in podporo siromakom. Pot njegovega ravnanja je bila vedno ravna tako, da ni nikoli hodil krivo. Če ga je kdo potisnil z njegove poti, je bilo vedno lanko najti ključek, s katerim se je zopet spravil v red. Svoj čas je znal vedno dobro izrabiti tako da so ure na urniku njegovega življenja minovale v radosti in blaženosti. Slednjč je napočila minuta ko se je moral sam naviti in prepustiti Gospodovi upravi. Umrl je 24. novembra 1802 v starosti 57 let in v upanju, da bo njegova duša očiščena in spraviljena v tek na onem svetu.«

Oblasti jih zasledujejo

Ljubljana, 7. marca. Cigana Miško Nikolič in Nikolič Miko sta se pripeljala nedavno tega čez Sotlo, kjer sta se precej časa potikala po okolici Brezice in barantala za konje. Osleparila sta več kmetov na B. zelskem, pokradla mimogrede tudi nekaj kokoši in kar jima je še prišlo pod roko, dokler se nista oni dan ponoči ustavila v Jerslavcu, kjer sta vdrila v hlev posestnika Sepca in mu odpeljala brejo kobilo. Z ukradeno kobilo, ki je stara okrog 10 let in temnordeče barve, sta izginila nazaj na Hrvaško, kjer jo bosta skušala prodati najbrž nekeje okrog Dol Stube. Ukradena kobila je vredna 6000 din.

Orožniki zasledujejo tudi 24-letnega Valentina Katnika, iz okolice Trbovelj, ki je oni dan vrnolil v Balajevu kostim v Celju gostilni je navihani Tine vse premetel in odnesel precej denarja in nekaj obleke, v skupni vrednosti nad 2500 din.

Po Gorenjskem se že dolgo klati neki Stefan Eržen iz okolice Zelenikov. Stefan se je nedavno pridružil vlomilski toipi Slavka Kralja, ki je dolgo strahovala vse kraje med Radovljico in Kranjem in kradla po vaseh. Dočim so orožniki Kralja in druge njegove pajdase že spravili pod ključ pa se je Erženu posrečilo odnesti pete in se zdaj najbrž skriva nekeje v okolici Skofje Loke ali v Poljanski dolini.

V Kranjski gori je Ivanka Demšar, doma menda izpog Smarne gore, ukradla neki gospe več obleke, zapusteno uro in manjšo vsoto denarja. Demšarjeva je po tatvini izginila in jo varnostni organi zaman iščejo. Baje je pobegnila na Hrvaško.

O krvavem napadu na Ano Žučko v Tapanju smo že poročali. Nanjo je oddal 6 strelav 32-letni bivši orožniški pripravnik Milan Bajagič, doma iz Savnika v zetski banovini. Bajagič je lani v oktobru izstopil iz orožniške službe in se nastanil pri posestniku Žučkovi, s katero je poslej živel v divjem zakonu. Pozneje sta se sprila, ob koncu februarja pa se je Bajagič nenadoma vrnil k Žučkovi in se čez nekaj dni ponovno sprl z njo. Streljal je nanjo in jo zadel v ramo, nato pa je pobegnil v trdnem prepričanju, da jo je porobil do smrti. Orožniki so pričeli bivšega tovariša takoj zasledovati, pa jim je pobegnil in ga še niso mogli prijeti. Bajagič je izginil najbrž nekam na jug, kjer pa tudi ne bo varen pred aretacijo.

Po hribih nad Litijo se klati neki »Jožef«, ki najraje ponoči poseča samotne kmetije, kjer vlamlja v kašče. One noči je vdril v kaščo posestnika Janeza Brčona v Godzu ter mu ukradel nekaj tesarskega orodja in nekaj suhe svinjine. Posestniku Žustu v Trebeljevem pa je odnesel suknič, par čevljev in nekaj jestvin. v skupni vrednosti 1000 din. Jožef je menda italijanski državljani, pa se raje klati po naših krajih.

E. Kirchberger

„Pot čez mrlice“

Johnsk omda

— Na kaj pa še čakate? — je zaklical.
— Gospod inženir, — je zašepetal Kalina plaho, — ženo in otroke imam — nikar me ne zapodite. Inženir Samek je molče segel po telefonu.
— Halo! Tu Samek! Gospoda ravnatelja Hajeka... Gospod ravnatelj, davi ste mi poslali delavca Kalino, ki sem ga prav kar odpustil.

— Ne morem v svojem oddelku rabiti predrznih in nesposobnih ljudi. Ta človek ni niti toliko dostojen, da bi mi bil prišel povedat, da mi je došel. Mislim, gospod ravnatelj, da bi me mogli v bodoče opozoriti na to, če mi boste pošiljali nove ljudi.

Samek je odložil slušalko in se obrnil na Kalino.
— Na kaj torej še čakate?
— ... torej sem res odpuščem?
— Kolikokrat naj vam to še povem? Kalina je povesil ramena in odšel iz kabineta.
— No, kaj je, te je zapodil? ga je vprašal starejši tovariš.

— Da, zapodil me je, — je odgovoril Kalina v komaj zadrževani jezi in odšel k svoji delovni mizici.
Nič se ni več zmenil zanj. Vsak je bil sklonjen nad svojim delom in vsak se je tresel od strahu, da bi šef ne opazil kakšne napake.

Kalina je pospravil svoje stvari, potem se je pa sklonil, kakor da mu je nekaj padlo na tla. Nič se ni opazil dveh tenkih žrnih žic napeljanih po tleh k njegovi mizici. Nič se ni opazil da je delavec Kalina spretno odmontiral majhen sprejemni aparat, pritrjen na koncu žic.

XII

Trdni obroči na tresoru...

Vse je bilo točno tako, kakor je bil napovedal inženir Hark.

Hark je zbolel. Ker je moralo biti na ravnateljskih sestankih število šefov enako, so Harka nadomestili z inženirjem Samekom.

— Vsa ta zadeva mi ne ugaja, — je dejal detektiv Križ ravnatelju Hajeku.
— Kaj vam ne ugaja? — je vprašal ravnatelj mirno.

— Ta neprestani mir. Ljudje, ki sem jih poslal za tem Samekom, mi niso prinesli še nobene važnejše vesti. Če bi se vsaj kaj zganilo.

Hajek se je nasmešnil:
— Vidite, morda pa vaša informacija o tem Sameku ni bila točna. Če bi kaj snoval, bi se bil gotovo tako ali drugače že izdal. Toda on se ne zanima za nič drugega, kakor za svoje delo — a ta termin vlomov v tresor je vendar že tako blizu, da bi moral tresor vsaj iskati, če že nič drugega.

— Vi mu nazadnje še zaupate? — se je začudil Križ.

— Zakaj pa ne? On je eden mojih najzanesljivejših ljudi — in tu se je ravnatelj nerazumljivo zasmeyal — inženir Hark mu tudi zaupa.

— Potem takem pa jaz ne zaupam Harku! — je kričnil Križ in se naenkrat zamislil. Hodil je nekaj časa po sobi, potem je pa nadaljeval.

— Čudna misel mi je šnila po vaših besedah v glavo. Inženir Hark in Samek. Toda ne to vendar ni mogoče. In vendar — danes je ravnateljski sestanek. Hark je zbolel. Ali hoče imeti alibi? Nadomestili ste ga s Samekom. Ali se vam ne zdi to čudno?

Ravnatelj Hajek ni odgovoril. Na čelu so se mu zarezale ostre gube.

— Čudno? Povem vam še nekaj novega, da se boste še bolj čudili. Davi je nastopil službo delavec Jan Kalina in jaz sam sem ga dodelil Samekovemu oddelku. Čez dve uri ga je Samek zapodil in me prosil, naj ga odustim iz tovarne...

— In ste mu ustregli?

— Ne. Nasprotno — dodelil sem ga spodaj strojem.

— Strojem? Neznane človeka? — se je ustrašil Križ.

— Saj ni tako čisto neznan — toda v teh stvareh z vami še ne morem govoriti, ker bi utegnili vse pokvariti. Skratka, nocoj hočem, da ne izuistite inženirja Sameka iz vida. Morate mu biti za petami tako, da vas ne bo opazil, paziti pa morate, da niti pet minut ne bo sam.

— Križ je kimal z glavo. Ni razumel, zakaj o vsem tem ne more biti poučen.

Ob osmih zvečer.

Velika, z zelenim suknem prevlečena miza nad njo na ogromen lesteneč. Okrog mize sede šefi oddelkov, ki so prišli na sestanek točno Pred vsa-

kim leži pola čistega papirja in svinčnik.

Kraj ravnatelja Hajeka sedi stenograf, ki mu ne uide nobena beseda, izgovorjena v tej sobi. Sestanek sam ni posebno zanimiv. Obravnavalo se je samo nekaj določb zakona o trgovinskih pogodbah z Jugoslavijo. Ravnatelj Hajek je imenoval namestu starih, aretiranih, nove šefe.

Detektiv Križ, sedeč za vrati sosedne sobe, se je dolgočasil. Dobro je videl vse prisotne, posebno pa inženirja Sameka, sedečega na drugem koncu mize. Polagoma se je dramilo v njem pričanje, da se tistega večera ne bo nič zgodilo. Jel je zehati in bil bi zaspal, da ni zapel v zborovalnici telefon.

Križ je brezbržno pogledal na uro. Bilo je pol desetih.

— Medkrajevni telefon. Praga kliče, — je sporočil sluga.

Ravnatelj Hajek je vzel slušalko. Njegov obraz je bil zelo resen, ko se je obrnil k inženirju Sameku, rekoč:

— Takoj boste morali odpotovati v Prago. Vašega brata je povozil avto in zdaj leži v splošni bolnici. Lahko takoj odpotujete...

Inženir Samek je presenečen obstal.

— Hvala, takoj se odpeljem.

Detektiv Križ se napel pozornost. Opazil je bil pogled ravnatelja Hajeka, ki ga je opozarjal, da nekaj ni v redu. Brž je odšel za odhajajočim možem.

Hodnik je bil že prazen.